

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

A magyarság és az egységes párt

Csaknem egy esztendeje már, hogy a kormány a politikai pártok működését megszüntette és feloszlatta az összes pártszervezeteket is. Szükség volt erre a rendszabályra nem annyira a politika, mint inkább a közrend helyreállítása és biztosítása érdekében. A pártok legnagyobb részének küzdelme már nem elvi sikon mozgott, hanem az erőszak és a nyílt terror minden eszközével a hatalom átvételére törekedett. Nem minden párt volt ilyen természetesen, de a tucatszámra felburjánzó újabb és újabb csoportosulások hangzatos és sokszor tetszetős jelszavaikkal komoly veszedelmet jelentettek az ország bekéjére és a termelés nyugodt menetére. Azért hangsúlyozzuk, hogy nem minden párt volt ilyen erőszakra alapított, mert például a nemzetkisebbségi pártok kivétel nélkül változatlanul békés alapokon működtek akkor is, amikor legnagyobb volt a zűrzavar a politikai vetélkedések terrénján. A nemzetkisebbségi pártok helyzetéből és célkitűzésiből ez önként adódott.

Nemzetkisebbségi pártok soha nem lehet az az ambíciója, hogy a kormányhatalmat magához ragadja és felelős kormányvezetőként is csak akkor szerepelhet, ha koalíciós kormányban képviselői helyet foglalnak. A nemzetkisebbségi pártok feladata egy népcsoport politikai, nemzeti, gazdasági, kulturális és egyéb jogos érdekeinek védelmezése és ezen célok szolgálatában összekötőkapocsként képezni a kormány és az illető népcsoport között. Ilyen körülmények között a pártok feloszlata a népkisebbségi képviseletet érintette a legsúlyosabban. Hogy a kormány programjában benne volt és van a nemzetkisebbségek ügyeinek intézményes szervezése és szoleálata, azt bizonyítja, hogy megalkotta a nemzetkisebbségek államtitkárságát, amellyel a kisebbségi nemzetek fenn is tartották az érintettségét a pártműködés szünetelése idejében is. Közben megalkult az egyetlen törvényesen engedélyezett országos párt, a melynek keretében a nemzetkisebbségeknek lehetővé tették a külön osztályokban való szervezkedést. Az újabb jelentések szerint konkrét lépések történtek a párt és annak kebelében a nemzetkisebbségi osztályok működésének biztosítására. A németekkel Bucarestben folytak tárgyalások és megegyezés létesült, mely szerint a romániai németeknek a párt legfelsőbb igazgatóságában egy, a választmányban hat hely jut. Az igazgatóság összesen huszonöt, a választmány százötven tagból áll. A magyarsággal Kolozsvárott folytak a tárgyalások, melyek Bucarestben nyerne végleges befejezést. A kolozsvári tárgyaláson a római katolikus erdélyi, a református és az unitárius püspök, továbbá Bánffy Miklós gróf volt magyar külügyminiszter a magyar kultüregyesületek és Szász Pál a magyar gazdasági érdekeltségek képviseletében vett részt. A bucarestii megbeszélésen, mely pontot tesz a magyarság tárgyalásai után, az egyházak, a kultüregyesületek és gazdasági érdekképviselet kiváló reprezentánsain kívül részt vesz Bethlen György gróf is, az erdélyi magyar közélet jeles vezetője.

Kétségtelen, hogy amint a románságnál, úgy a többi nemzetcsoportnál sem türi a kormány a politikát és elsősorban az egyes érdekképviseletek, korporációk vezetői révén kíván érintkezésbe maradni a magyarsággal. Azon kevesek közé tartozunk, akik ezt előrelátták és ezért már évek előtt sürgették a Magyar Pártot kívül vagy azon felül álló magyar nemzetközösség megalakítását, mely szakcsoportok szerint függetlenül minden politikától, képviselte volna a romániai magyarság egyházi, iskolai, gazdasági és egyéb érdekeit. Ha ez meglelt volna, úgy most a maga teljes egészében létező szerve-

Szívélyes pohárköszöntők a római ünnepségeken

Chamberlaini ünnepi az olasz nép. — Mindkét fél a békekészítést hangoztatja. — Nem hozták nyilvánosságra a tárgyalások anyagát

Rómából jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök római látogatásának egyik jelentős mozzanata már kedden, a megérkezés napján megtörtént. Mussolini vendégei tiszteletére bankettet adott, amelyen lord Perth angol nagyköveten kívül résztvettek az összes olasz miniszterek és államtitkárok, a fascista párt főtitkára, az afrikai miniszterek s még számos olasz és angol előkelőség. A pezsgőnél Mussolini szólásra emelkedett s miután melegen üdvözölte az angol vendégeket, a következőket mondotta:

— Szeptember folyamán az európai békét fenyegető veszélyt az Ön megérő szelleme és személyes egvütműködése hárította el. Münchenben lefektették a megértés és béke alap-

jait, amelyhez Olaszország is hozzájárult, mert mindenkor az igazságon alapuló békét tartotta legfőbb céljának és ezt a politikát folytatja a fascizmus is. Az olasz—angol egyezmény nemrég lépett életbe és ezzel Anglia és Olaszország között biztos alapokon nyugvó összeköttetés jött létre. Ez az egyezmény a Földközi-tengeri és afrikai kérdésekben teljes megértést biztosított és egyben felajánlotta a barátságot is a két ország között. Utat nyitott ez az egyezmény a további együttműködésre is, amire az európai béke fenntartása céljából szükség van és amit mi is tiszta szívből óhajtunk, mert reméljük, hogy ez békés, hosszantartó és gyümölcsöző lesz.

Hála Mussolini müncheni segítségéért

Chamberlain miniszterelnök nyomban válaszolt és pohárköszöntőjében a következőket mondotta:

— Rendkívüli benyomást gyakorolt rám az a fogadtatás, amelyben Olaszország bennünket részesített. Hálásak vagyunk Mussolininek azért a segítségért, amely nélkül a müncheni konferencia eredménytelen maradt volna. Mint egy nagy nemzet képviselője jelentem meg itt és ez a nemzet azt kívánja, hogy baráti, sőt bizalmas viszonyba kerüljön egy másik nemzettel. Azért jöttem ide, hogy a baráti politikát kövessem és azt akarom elérni, hogy a nemzetközi problémák körül felmerült nehézségeket tárgyalások után az igazságnak megfelelően lehessen megoldani. Az angol—olasz egyezmény ennek a politikának kézzel fogható eredménye. Ez az egyezmény feljogosítja a két országot, hogy kölcsönösen kiserüeljék katonai értesüléseiket és megállapítsa azt is, hogy Földközi-tengeri érdekeink ne vezessenek konfliktusra. Az egyezmény utat nyitott az Anglia és Olaszország közötti barátság és bizalom felé és azt szolgálja, hogy Európa újitóni ése sikerüljön.

Chamberlain miniszterelnök ezután poharát az olasz király és császár egészségére üritette. A bankett után újabb tanácskozás kezdődött az olasz és angol államférfiak között, a mely 85 percig tartott.

Spanyolországról még nem volt szó

A világsajtó érthető érdeklődéssel fordul a római megbeszélések felé. Az angol lapok a tárgyilagosságot elégedettség hangján foglalkoznak a látogatásról érkező első hírekkel. A londoni lapok azt a megvívódásukat hangoztatják, hogy a római megbeszéléseket a kölcsönös szívélvesség jellemzi. Az első tanácskozáson mindkét fél a béke fenntartásának fontosságát hangoztatta. Spanyolországról eddig nem volt szó. A lapok

A mai nap folyamán Halifax lord meglátogatta a Ghigi-palotában Cianot, majd pedig az angol államférfiak koszorút helyeztek el a királysíroknál és az Ismeretlen Katona sírjánál. Halifax látogatása alatt, amely 10 óra 55 percig tartott, Perth lord, római nagykövet a Villa Madama elé érkezett Chamberlain miniszterelnökhöz.

A hivatalos szertartás megkezdése egy órával késett és az autók, amelyek az angol államférfiakat hozták, délelőtt 11 órakor érkeztek a Pantheon elé. Itt egy határőrszázad sorakozott fel zenekarral és zászló alatt. A vendégeket egy tábornok fogadta, ugyanakkor pedig elhangoztattak az angol himnusz ütemei. A Pantheon előtt egy tisztiküldöttség is felsorakozott. Az angol miniszterek ezután a templomba vonultak, ahol a Kvirinál színeivel díszített szalagú koszorút helyeztek el az olasz királysíroknál. Innen a miniszterek az Ismeretlen Katona sírjához vonultak, ahol szintén koszorút helyeztek el. Később Chamberlain és Halifax lordot kihallgatáson fogadta az olasz király és császár, aki villásreggelen látta őket vendégül. A villásreggelen résztvett Mussolini, a piemonti herceg, Ciano gróf külügyminiszter, lord Perth és Sir Alexandre

Délután a Forum Mussolinin megtekintették a vendégek a fasiszta ifjúság gyakorlatait, majd onnan a Palazzo Veneziaá mentek, ahol folytatták Mussolinivel megbeszélésüket.

értesülése szerint Mussolini az angol miniszterekkel semmiféle határozott kívánságot, vagy törekvést nem közölt. Hangoztatta, hogy Olaszországnak békére van szülksége úgy belső, mint külső okokból és biztosította az angol kormány kiküldöttjeit, hogy

kész személyes befolyását ebben az irányban teljes erővel érvényesíteni.

zeteivel beilleszkedhetett volna az egységes pártba. Ami akkor bizonyos megfontolások miatt elmaradt, most a kényszer hatása alatt valósul meg.

Az elvi megállapodás tehát megtörtént a magyarsággal is, arról azonban nincsen hír, hogy milyen képviseletet nyer a párt egyes csúcs szerveiben. A németekkel való megegyezés alapján következtetni lehet, hogy számarányának megfelelően az igazgatóságban legalább két tagja lesz, a választmányban pedig számarányá-

nak megfelelően, tizenkettő. Fontos ez a képviselet, mert a párt minden megmozdulása, bármilyen akciója fölött ezek a legfelső szervek döntenek. Mindennél fontosabb azonban, hogy ha a megegyezés perfektualása után sor kerül arra, hogy a magyarság is belépjen a Nemzeti Újjászületés Arcvonalába, hogy teljes egységben és fegyelmeltetésben jelenjen meg az ország közvéleménye előtt, mert ez az egység és fegyelmeltetés lesznek döntők akkor, ha nemzeti érdekeinknek a pártban való szolgálatáról lesz szó.

Mussolini négyhatalmi konferenciát akar

A Times a folyamatban lévő római tárgyalásokról így ír:

Ezideig csak igen kevés részlet szivárgott ki a római megbeszélésekről. Mindkét fél nyíltan beszélt arról, hogy a békét fenn kell tartani. Az eddig elhangzott nyilatkozatokkal az angol miniszterek meg vannak elégedve, különösen azért, mert Mussolini megismételte a béke fenntartására irányuló készségét.

A Daily Mail: A szerda esti megbeszélések két pontja vált világossá. És pedig Mussolini a spanyol-kérdés; nem érintette, mert reméli Franco közeli győzelmét. A Duce azt szeretné, ha Chamberlain felhasználná befolyását és közvetítene Franciaország és Olaszország között, hogy sikerüljön összehívni a négyhatalmi konferenciát, amelyen megbeszélhetnék az összes megoldatlan problémákat és ezek között Olaszországnak Tuniszra vonatkozó követeléseit.

A baloldali angol lapok figyelmeztetik olvasóikat a Duce módszereire.

A francia lapok is beszámolnak a fényes fogadtatásról, amelyben az angol miniszterelnök és külügyminiszter részvételével. Párisban hangoztatják, hogy az olasz lapok Chamberlain személyében elsősorban a béke apostolát látják. A párisi lapok tudósítói úgy értesültek, hogy a spanyol-kérdést már az első, szerdai megbeszélésen érintették és ennek során Chamberlain a közvetítés mellett foglalt állást.

NÉHANY HÓNAPOS BÉKE — UTÁNA ÚJABB KÖVETELÉSEK

A Petit Parisien úgy tudja, hogy Anglia nem zárkózik el az elől, hogy a Szuezi-csatorna irányításában helyet biztosítson Olaszországnak. A követelések részletei ügyében azonban még nem történtek tárgyalások.

A „L'Ordre“ ezt írja: A dolgok menetét iluziók kellése nélkül kell néznünk. Mussolini, akit Hitler támogat, vagy fenntartja ismert kö-

vetéseinek egy részét, vagy pedig lemond azokról, hogy így érje el rejtett céljait, amelyek nagy engedmények nyújtására vonatkoznak. Bármely eset következne is be, úgy kell intézkednünk, hogy

meglepetések ne érjenek bennünket.

Epoque: A békét néhány hónapig fenn lehetett tartani nagy engedmények árán, de közvetlenül ezután újabb követeléseket támasztott Németország és Olaszország. Angliában és Franciaországban sok olyan ember van, akik olyan illuziókkal kecsegtetik magukat, hogy a diktatórikus államok barátságát meg lehet szerezni.

HERRIOT SZENZÁCIÓS BESZÉDE A KAMARAI SZÉKFOGLALÓN

Párisból jelentik: Herriot, akit ismételtelen a kamara elnökévé választottak, ma délután foglalta el székét. Ezáltal beszédet tartott és többek között a következőket mondotta:

— Franciaország mélységesen ragaszkodik a békéhez és becsületben tartja más nemzetek génuszát. Nem engedünk azonban semmilyen fenyegetésnek, mert egyetlen szabad nép sem tárgyalhat határainak megsabásáról. Egyetlen francia sem tárgyalhat a terület érinthetőségéről.

Ezután emlékeztetett Herriot arra, hogy közeledik a francia forradalom 150-ik évfordulója. Majd sötét képet festett Európa jelenlegi helyzetéről:

— A szerződéseknél nincsen értékük, az ígéreteket nem tartják be. Politikai irányza-
ok veszélyeztetik a szabadságjelműket és üldözés lett urrá a világon. Veszélyben vannak a humanizmus vívmányai, az evangéliumi tanok és a filozófia gondolatai. A pápa az ilyen áramlatok ellen van, ezzel felémelkedett a régi nagy pápák sorába. Az Egyesült Államok kormánya hitet tesz a demokrácia és az ezen alapuló irányok mellett. Úgy hiszem, hogy a francia képviselőház esztizik ezekben az érzelmeiben.

Angol körök elfogadhatatlannak tartják Németország javaslatát az eviani konferencia résztvevőinek

Félmillió fontsterlinges kölcsön, amelyet Németország áruban akar kifizetni

Berlinből jelentik: A ma megtartott újról fogadtatás miatt a Schacht dr. és Rublee, az eviani konferencia megbízottja közötti tanácskozásokat, amelyek a zsidók kivándorlására vonatkoztak, bizonytalan időre elhalasztották. Rublee egyik munkatársra kijelentette a Havas távirati iroda egyik levelezője előtt, hogy a lefolytatott tárgyalások simábbá tették a talajt, és lehetővé tették a további tárgyalásokat. A megbeszéléseket akkor folytatják,

amikor Schacht dr. már meghallgatta a hivatalos német tényezői véleményét

azokról a javaslatokról, amelyeket Rublee terjesztett elő. Az,

ami eddig Schacht dr. tervéből nyilvánosságra került, nem jogosít fel optimizmusra.

A berlini angol-szász körök értesülése szerint a zsidó tőkésnek 500 millió angol font kölcsönt adnának Németországnak és ezt a kölcsönt a németországi zsidók vagyonával garantálnák. A befolyó devizák arra szolgálnának, hogy fokozatosan kifizessék azoknak a vagyonosoknak ellenértékét, amelyeket az emigráló németországi zsidók Németországban kell hagyniuk.

A kölcsön visszafizetését olyképen biztosítanák, hogy Németország többletkivitel bonyolítására le azokba az országokba, ahol a németországi zsidó emigránsok letelepednek.

Ez a rendszer azt jelentené, hogy Németország kiviteli prémiumot kapjon és azt az angol körök elfogadhatatlannak tartják. Tárgyalási alapként a tervet azonban mégis elfogadták.

Mussolini miniszterelnök levelet intézett Hitlerhez és közölte vele annak a beszélgetésnek részletes tartalmát, amelyet Philippel, az Egyesült Államok római nagykövetével folytatott Roosevelt elnök megbízásából a zsidó kérdésben. E levélben

a Duce megemlítette a kivándoroltatás és a letelepítési akciókra vonatkozó aggodalmait.

Mussolini levelet Hitler ugyanazon a napon kapta meg, amikor Rublee, az eviani konferencia alelnöke Berlinbe érkezett, hogy Schacht Hjalmarral, a birodalmi bank elnökével tárgyalást folytasson a németországi zsidók kivándorlásáról. Még nem lehet tudni, mennyiben befolyásolja majd Mussolini levele ezeket a tárgyalásokat.

Törvénnyel rendezik az állampolgárság kérdését

Bucurestiből jelentik: Az igazságügyi minisztériumban új törvénytervezetet tanulmányoznak, amely az állampolgárságok megszerzésére és elvesztésére vonatkozik. Az új törvényjavaslat célja az, hogy az 1938. februárban kiadott új alkotmány alapján

végrelegesen döntsön az állampolgárság elnyerése és elvesztése ügyében.

Leszövegzik majd a román eredetű polgárok elismerését és az idegen származású polgárok naturalizálásának körülményeit. Az állampolgárság elvesztésére többek között a következő pontokat fogják beiktatni:

1. Elveszti román állampolgárságát, aki a törvényben megállapított időn túl külföldön tartózkodik és nem jelentkezik az illetékes követelésre, vagy konzulátuson.

2. Aki azért távozik külföldre, hogy kivonja magát a katonai szolgálat alól.

3. Aki külföldre utazik annak abból a célból, hogy a hadgyakorlatok vagy mozgósításokban ne vegyenek részt.

Bizottság alakul, amelynek elnöke a semmitől egy tagjából és négy más tagból áll és ezek adják meg az első véleményt az állampolgárság megszerzése ügyében azok részére, akiknek a törvény erre jogot ad.

Összeült a munkácsi magyar-cseh bizottság

A munkácsi városházán ma délelőtt 10 órakor összeült a cseh-magyar katonai vegyes bizottság a munkácsi események megvizsgálására. Magyar részről Andorka Rudolf ezredes a bizottság vezető-

LÁBBÁNTALMAK

3 percen belül megnyúlnak

Aztassa meg duzzadt, puffadt, égő lábait Saltrat Rodell lábfürdőben. Ezekből a gyógyító sókból milliónyi „biogen“ (erjedő oxigén) buborék szabadul fel, amelyek megnyúhtik a fáradt szöveteket, izmokat és idegeket. A puffadások és fáradtság úgyszólván pillanatok alatt eltűnnek. A normális vérkeringés helyreáll. A túlzott nedvkielválasztás és a rossz illatok eltűnnek. A tyúkszemek megpuhulnak és „az ujjakkal“ könnyűszerrel eltávolíthatók. Garantált eredmény. Saltrat Rodell minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható.

INGYEN. — Be akarjuk bizonyítani, hogy egy saltraleves lábfürdő megszűnelt a lábödömléket, ezért teljesen ingyen küldünk egy gyógyító lábfürdőhöz elegendő Saltrales Rodell-t. Egész egyszerűen közölje nevét és címét a Drogeria Standard-val (Serviciul 42-A) Bucuresti, Str. Sf. Ionică No. 8. Ez az ajánlat csak 5 napig érvényes, kion fellélenül még mal Ne küldjön egy banit sel

Gyűjtési nap

a Szent Erzsébet Egyesület javára

A temesvári katolikus egyházmegye Szent Erzsébet Egyesülete mindenkor áldozatkészséggel szentelt a katolikus hívek hitoktatásának és lelki gondozásának támogatására. Nagy szeretettel istápolta különösen a szórványokban élő híveket. A Szent Erzsébet Egyesület játékonysága; és segélyezését a legszegényebb községek a legsúlyosabban vették igénybe a lefolyt években és ennek következtében a kiosztott támogatás nehéz helyzetbe hozta az egyesületet. Erre való tekintettel az egyesület céljaira az egyházmegyében gyűjtési napot tartanak és a megyéspüspök által elrendelt ezen gyűjtési nap január tizenötödikén lesz. Felhívást kaptak az egyesület elnökségétől a temesvári egyházmegye plébánosai, hogy az említett napon intenzív és eredményes gyűjtést rendezzenek, buzdító és lelkesítő felhívás mellett. Az egyesület ma már nyomasztóan súlyos viszonyok között él és ezért sokszorosan fontos, hogy a hívek kellő támogatása lehetővé tegye a kiüztött cél megvalósítását. Amennyiben a gyűjtés eredménye egyes helyeken esetleg nem érné el egy sikeres akció mértékét, ami azonban nem valószínű, úgy a gyűjtés eredményét más templomi adományokból fogják kiegészíteni és erősíteni. A szent célra való adakozás érdekében az egyházközségek választmányát is igénybe veszik, esetleg konkrét indítvány formájában. Az egyesület elnöksége reméli, hogy a január tizenötödiki gyűjtési nap eredménye biztosítja az egyesület életét és további működését.

Csáky magyar külügy-miniszter berlini utjának programja

Berlinből jelentik: Csáky István gróf magyar külügyminiszter tegnap nyilvánosságra hozott berlini látogatásával kapcsolatban német hivatalos körökben a következőket szövegezik le: Hivatalának elfoglalása után Csáky István gróf azonnal a Róma-Berlin tengely által követett politika határozott hívének mutatkozott. A találkozás során azokat a problémákat vitatták meg, amelyeket a politikai élet legutóbbi alakulása vetett fel.

Nemzeti szocialista kémszervezet Dániában

KOPPENHAGABÓL jelentik: A National Tidende című lap jelentése szerint a legutóbbi házkutatások során, amelyeket a nemzeti szocialista párt tagjainál tartottak, megállapították, hogy egy rádiókereskedő cég egy nagyszámú kémszervezet központja volt.

Németország tiltakozott Amszterdamban az amszterdami és hágai merényletek ellen

Hollandlának „vállalni kell a felelősséget” — Ujabb zsidóellenes intézkedések készülnek

Berlinből jelentik: Amszterdamból érkezett jelentés szerint, a rendőrség megindította a vizsgálatot annak a merényletnek az ügyében, amelyet a német főkonzulátus épülete ellen követtek el három nappal ezelőtt. A német főkonzulátus épületére többszáz méter távolságból lövést adtak le. A golyó az egyik ablakon behatolt az épület egyik szobájába és a falba fúródott. A rendőrség megállapította, hogy a lövést revolverből irányították.

Tegnap Hágában hasonló körülmények között követtek el merényletet a német követség épülete ellen. Ezúttal

a német követség vezetőjének dolgozó szobájába lőtek be.

Ennek a merényletnek ügyében is megindult a részletes vizsgálat. A holland rendőrség a tettesek kinyomozására megtesz minden intézkedést. A hágai német követ utasítást kapott kormányától, hogy

erélyesen tiltakozzék a holland kormánynál ama merényletek miatt, amelyeket az amszterdami konzuli tisztviselő magánlakása és a hágai német követség ellen elkövettek.

A német sajtó igen élénken foglalkozik az amszterdami és hágai német diplomaták ellen

elkövetett támadásokkal. A Berliner Börsenzeitung szerint

a lövéseket csakis zsidók, vagy „zsidó zsoldban álló egyének” adhatták le.

Lehet azonban az is, hogy titkos vezetők által szított hadjáratról van szó, amely arra irányul, hogy, enyhén szólva, incidensek előidézésével a davosi és a párisi gyilkosságok mintájára a nemzetközi légkört robbanó anyagokkal telítsék és a birodalom kapcsolatait más országokkal a legérzékenyebben megzavarják. Miután azonban az idő sürget — írja a lap —, azzal a sürgős kéréssel kell a holland kormányhoz fordulni, hogy azonnal cselekedjék, ami nemcsak azt jelenti, hogy elejét vegye a németországi diplomaták elleni támadásoknak, hanem egyszer és mindenkorra megakadályozza a hollandiai zsidópusztításokat.

Ha ezt nem teszi meg, akkor vállalnia kell a felelősséget mindazokért, ami még történni fog.

A propagandaminisztériumban szerdán este kijelentették, hogy a hágai és amszterdami merényletekkel kapcsolatban újabb intézkedések várhatók a németországi zsidók ellen.

Béna 60 éves korában a REUMA miatt

Igen tevékeny életet folytatott. Azonban 60 éves korában a reuma letörte. Nem tudta behajlítani térdét. 18 hónapi rettenetes szenvedés után elkezdett Kruschen sokat szedni. Rövid néhány hét múlva megszűntek a fájdalmak és újra képes volt járni. Ezt a hőlyget odaszögezte a térdekben felgülemlett hígújsav. Kruschen csak annyit sok keveréke, amelyek egyike feloldja a hígújsav kristályait, míg másika elősegíti azok kiválasztását. Szedjen Kruschen só. Két hét múlva csodálkozni fog ezen sok jótékony hatásán. Kérje gyógyszerészétől a Kruschent. Nagy üveg 95 let, kis üveg 60 let.

A makacs polgárháború

A spanyol háború folyamatáról kiadott jelentések egymásnak merőben ellentmondók. Hol a nemzetiek, hol a köztársaságiak jelentenek elhatározó nagy győzelmeket. De ha nem is látjuk tisztán a pillanatnyi katonai szituációt, egyet mindenesetre egészen pontosan megállapíthatunk: harminc hónap óta tartó testvérháborúban teljesen leromlott Spanyolország és a szakadatlan küzdelem további kapcsolataiban nemkevesebb súlyosbodott a nemzetközi politikai helyzet is. Bizonys az is, hogy közeli megoldásról már nem lehet szó, noha valóban mindkét részről jelentékeny idegen erőket vontak ki a fejlemények egyszerűsítése érdekében. A nemzetiek a külföldi önkéntesek legnagyobb részét szétküldték és jelentékeny számú olasz katonaságot is elbocsátottak már a legutóbbi nemzetközi megállapodások értelmében. A konfliktus nemzetközi jellege tehát már sorvadóban van, azonban még mindig késlekedik a katonai megoldás. Nem készülnek el egymással az ellenfelek, tart a kilátástalan birok tovább. Pedig Franco már bejelentette a biztos győzelmet. Mint ahogy immár harmadik éve, többször is megtörtént a hadműveletek folyamán, hogy egyik vagy másik fél egész biztosra beigérte az elhatározó döntést. Különösen akkor hittük ezt nagyon, amikor a nemzetiek 1936. év végén megérkeztek Madrid alá. Azonban a védő sereg, ha a legsiralmasabb körülmények közepette is, mégis kitartott, mert a tapasztalat megmutatta, hogy még a legerősebb és legmodernebbül vezetett offenzívával szemben is, habár kisebb védő felkészültséggel is, de mégis beválik a kitartó defenzíva. A mult év derekán aztán ismét azt hittük, hogy most elérkezett a spanyol háború vége, amikor Franco hatalmasan előkészített széles felvonulással megkezdte általános hadműveletét, hogy Spanyolország keleti tengerpartjait elérje. El is jutott, ameddig módjában állott, de azután Valencia előtt épp úgy megtorpant, mint ahogy vesztetelni kényszerült Madrid előtt. Fél diadalt jelentett a támadó felek számára az Ebro-offenzíva is, amely területnyereségek ellenére sem hozta meg a végső kibontakozást. Viszont a köztársaságiak számára sem hozott eredményt, még eljövendő remények zálogát sem adta a rengeteg véráldozatos ellenállás. Mindkét fél makacs. És úgy Franco mint Miaja csak nemzetük színét, virágát vesztik el ebben a tespedő harcban. A nemzetiek győzelmek csak késlekedik, arról pedig szó sem lehet, hogy a köztársaságiak visszazserezhetnék fokozatosan elvesztett területeiket. Így fáradtan, kimerülten, koldussá fogyatkozottan néznek egymással farkasszemű egy ugyanazon nemzetnek keservesen megtépett fiait. Csak egy megoldás lehetséges. Olyan törvényes rezsim, amely fátlyolt vet a multra, kiküszöbölj az összes mérgező ellentéteket és kielégíti új egységben a nemzet örök aspirációt. Chamberlain most Olaszországban többek között az össze Spanyolországban tartózkodó idegen erők kivonásáról is tárgyal. Ha ez a jószándék valósággá válik, úgy a küzdő felek teljesen magukra maradnak. És így majd még napfényesebb igazsággá válik, micsoda örület volna az, hogy egy nemzet önmagát így marja, tépje. Nemcsak a spanyol polgárháború nemzetközi jellegénél kell megszűnnie, hanem magának a háborúnak is. Hogy végre ismét felüljön és kivirágozzon az, amit bomba elpusztított, verőzön megfojtott hogy ismét visszanyerje boldog helyét a nap alatt a kaini harcban megpróbált Spanyolország (Flaneur)

Ötvenkét halálos áldozata van Valencia újabb bombázásának

Anglia tiltakozó jegyzéket küldött Francohoz az angol vizek megsértése miatt

Londonból jelentik: A Times a Jose Luiz Diaz spanyol köztársasági cirkáló legénységének Gibraltárból Almeriába való elszállításával kapcsolatban azt írja, hogy az angol kormány erélyesen tiltakozott Franco tábornoknál az angol vizek megsértése miatt, amit az által követtek el, hogy a köztársasági hajót angol fennhatóság alatt álló vizen támadták meg a nemzeti hadihajók.

A január 8-iki valenciai bombázásnak a legutolsó jelentések szerint 52 halott és 163 sebesült áldozata van.

A cadixi rádió jelentése szerint mindazon hajókat, amelyek 3 tengeri mértföldnyire a spanyol partoktól megkísérlik az áthaladást, minden előzetes felszólítás nélkül megtorpedózzák és bombázzák.

„Nem szabad a követeléseket elutasítani” — mondotta Hitler kancellár az ujévi felköszöntőkre

Reméli, hogy a vezető államférfiak továbbra is belátással jessznek

Berlinből jelentik: Hitler Adolf német birodalmi vezér ma délelőtt tartotta meg szokásos ujévi fogadását az új birodalmi kancellárján. Előbb a hadsereg, majd a német rendőrség vezetői jelentek meg a kancellár előtt, majd délelben a berlini diplomáciai testület köszöntötte Hitlert. A külállamok képviselői nevében Orsenigo Cezare pápai nuncius, a diplomaták doyenje mondott üdvözlő beszédet. Hitler válasza után, amelyben a müncheni értekezletről és Né-

metország békevágyáról emlékezett meg, a birodalmi vezér valamennyi diplomatának külön-külön kifejezte jókívánságait.

Hitler birodalmi elnök válaszában megköszönte a diplomaták jókívánságait, majd kiemelte, hogy a német nemzet mély hálával gondol a mult évre, a mely meghozta az önrendelkezés jogát számára.

— Ha ezt el lehetett érni anélkül, hogy Európa békéjét csak egy napra is megszakítottuk volna, akkor ebben valóban

nagyrésze van a nagyhatalmak bölcs belátását képviselő politikának, amely a müncheni egyezményben kifejezésre jutott.

Nagy szerepe jutott itt a belátásnak, amelynek értelmében előbb-utóbb el kell ismerni a történelem fejlődéséből és a természetes szükségletekből gyökerező követelményeket és

nem szabad azokat egy nép, vagy állam hátrányára elutasítani, vagy kényszereszközökkel visszatartani.

A hatalmak hozzájárultak ahhoz, hogy ne csak az európai békét óvják meg, hanem egészségesebb és boldogabb Európát teremtsenek. Ez a folyamat az én meggyőződésem szerint feljogosít arra a reményre, hogy a jövőben is sikerülni fog a vezető államférfiak belátása folytán létrehozni Európában azt a békét, amely a lehető legnagyobb mértékben megfelel a népek természetes és jogos érdekeinek.

Glondys német evangélikus püspök belépett a Nemzeti Ujjászűletés Arcvonalába

Bucurestiből jelentik: Miron Cristea dr. pátriárka-miniszterelnök ma a következő tartalmú táviratot kapta:

„Nagyszében. Tisztelettel értesítem, hogy öfelsége, az uralkodó felhívására, azon óhajától áthatva, hogy az ország ujjászűletésének munkájában hozzájáruljak, kérem felvételemet a Nemzeti Ujjászűletés Arcvonalába. Glondys Vik, or dr., a romániai evangélikus egyházak püspöke.”

CAPITOLBAN

PÉNTEKTŐL KEZDVE

PAULA WESSELY
utolsó bécsi nagyfilmjében

Az élet tükré

Egy fiatal orvosdiakleány megható története

Szereplők:

ATHILA HÖRBIGER, PETER PETERSEN

Rendezte:

BOLVÁRY GÉZA

APOLLÓBAN

Az utolsó állomás

Szenzációs cowboyfilm. — Főszerepben:

BOB BACKER

Vasárnap (január 15.) délelőtt 11 órakor
mindkét moziban

A három sportember

Főszerepekben: RITZ-TESTVÉREK

Új megvilágításban kerül a világ elé Rudolf trónörökös élete és halála

1889. január 30-án a volt monarchia lakosága szinte megdermedt. Az a hír terjedt el, hogy Rudolf trónörökös hirtelen meghalt, szívszélhűdés érte. Majd megjelent a másik hivatalos jelentés, mely már az öngyilkosságról számolt be, de Vetsera bárónő halálát elhallgattatta. Bizonyos udvari körök annyira vitték a titkolódzást, hogy eleinte még a királynak sem mondták meg az igazat; azt hitte, hogy fia megmérgezte magát. Ferenc József azt a kijelentést tette, hogy népének meg fogja mondani, az igazat, de ezzel az ígérettel adós maradt, a megölt apá titkát magával vitte a sírba...

Rebesgették, hogy nagy ellentétek merültek fel a király és a fia között, politikai tekintetben is. Ferenc József egy ízben a trónörököszt álmódoszonak és fecsegőnek mondta. Megrendítette, hogy fia, aki büszkesége volt, feleségének — mivel igen boldogtalan családi életet élt — és barátainak bucsuleveleket hagyott hátra, de atyjának nem... Január 26-án, más források szerint 28-án apa és fiu között igen kényes viták folytak le. „Peinliche Auseinandersetzungen“ Január 29-én délután 6 órai családi ebédéről számoltak be a lapok, valamint a szertartásmester jelentése, ezen az ebéden a trónörökösnek feleségével kellett volna kibékülnie. Ő azonban január 29-én délután 5 órakor azt sürgönyözte nejének Alland-ból, mentse ki őt, mert náthás, nem jöhet el az ebédre... 30-án reggel Loschek nevű komornikja holtan találta őt is, a kedvését is szobájában.

A „tapintatos“ elhallgatásnak persze meszesemenő következményei voltak. Éveken át a könyvek, cikkek, röpiratok egész áradata jelent meg, melyekben a „jól értesültek“ és „bennfentesek“ fantáziája szabadon száguldhathott. Gyilkosságról is beszéltek, bár az öngyilkosságot a második hivatalos jelentés beismerte. A király 2000 szavas sürgönyt küldött a pápának, hogy fiát egyházi szertartással temethessék el...

Az összeomlás után, midőn a különböző, eddig zárt anyagokat fel lehetett dolgozni, báró Mitis a bécsi „Staatsarchiv“ egykori igazgatója okmányok által alátámasztott tárgyilagos művében foglalkozik a trónörökös életével és halálával.

Mitis könyve Rudolfot mint szabadgondolkodót mutatja be, — állítólag szabadkőműves is volt, — ki a bécsi udvari életet elítélte; különc természetű, szertelen férfiként élt a közudvarban is, kit még republikánus gondolkodásnak is tartottak. Mitis műve azonban nem teljes, mert midőn a „Haus-Hof-und Staatsarchiv“ban a hét lakat alatt őrzött és lepecsételt u. n. „Mayerlingi ládát“ az összeomlás után hatóságilag felbontották... csak apróra vágott papirszelvényeket találtak benne...

Bibl Viktor, a bécsi egyetemen a történelem tanára, nemrégiben megjelent érdekes könyvében óhajt most a katasztrófa okaira és főleg előzményeire rávilágítani, az időközben még előkerült okmányok, a legközelebbi hozzátartozók, elsősorban a trónörökös leánya, Windisch Grätz Erzsébet hercegnő utmutatásai alapján.

Rudolf halálával foglalkozó családi okmányokat Ferenc József rendeletére Taaffe Eduard, gróf, az akkori osztrák miniszterelnök, a király bizalmasa vette magához és őrizte meg. Taaffe azóta meghalt, az u. n. „Mayerlingi lepecsételt dossziert“ oly jól őrizték meg Taaffe elischaui kastélyában, hogy sehol sem találják... állítólag a kastélyban elégett egy tetőtűz alkalmával.

Rudolf trónörökös írászatlat Ferenc József felkérésére legjobb barátja s bizalmasa, gróf Szogyény-Mariçh László rendezte... az írásoknak azóta nyoma veszett.

Lehetséges, hogy a trónörökösnek egyes barátaihoz intézett leveleit még manárirattárakban őrzik és ezek talán egyszer előkerülhetnek...

Bibl tanár az u. n. kamarilla-nak ellensége, az uralkodóházzal pedig tárgyilagos hűvösséggel ir. Ő báró Mitis könyve nyomán minden elérhető okiratot felhajtott. Ezek alapján mondja el a kettős öngyilkosság történetét — mindig reámutatva azonban a különböző források ellentmondásaira is. — Felhívja a figyelmet a bécsi udvari körök tevékenységére is, mellev ezek az öngyilkosságot, főleg annak okait és körülményeit, homályba burkolni igyekeztek.

Hogyan halt meg a szerencsétlen trónörökös, azt most Bibl tanár könyve nyomán megrögzött pontossággal tudjuk, a „miért“ kérdésénél azonban még ő is sokszor feltevésekkel számol, mint művében írja. A szerző Rudolf királyfi

tragédiáját többször hasonlítja össze Don Carlos sorsával. Bibl igen érdekes adatokat közöl arról a baráti viszonyról, mely Rudolf és Jókai Mór közt állt fenn. A királyfi egyáltalán nem volt németbarát, mint ez Szepe Moritz szerkesztőhöz írt politikai leveleiből is kitűnik. A porosz szoldateszkától borzadt, szíve — mint írta — nyugat felé, a franciákhoz vonzotta.

Allandó ellentétben volt nagybátyjával, a mindenható Albrecht főherceg tábornaggal is, valamint a vezérkar főnökével, Beck tábornokkal. Reformokat követelt a hadseregnek, sok intézményt elavultnak tartott, e miatt persze temérdek ellensége volt. A magyarokat szerette, vonzódtat hozzájuk, barátai közt sok volt a magyar.

30-ik születése napján, 1888 augusztus 21-én azt írja Szepe barátjának: életének eddigi multjában voltak ugyan fényesebb időszakok

BESZÉLGETÉS EGY 107 ÉVES FRANCIA NAGYASSZONNYAL „NEM ISMEREM ÉLETEM TITKÁT“ — MONDJA MME DE SAINTE-OPPORTUNE

Félelmetes dolog egy „csodával“ találkozni, amely meghazudtolja az élet mindennapi szabályait. Madame de Sainte-Opportune, Franciaország legöregebb asszonya, valami ilyen csodaféle. Elmúlt 107 éves, tehát kortársa volt az olyan hírességeknek, kikről ma már csak a történelem beszél és végigélt olyan eseményeket, amelyekről mi csak történelmi könyvekből értesülünk. Nehéz átérzeni, mit jelent emberi tapasztalatokban, szenvedésben és örömben száz-hét esztendő. Mme de Sainte-Opportune már iskolába járt, amikor Victoria királynő elfoglalta Anglia trónját, már bázózi fiatal leány volt a 48-as forradalmak idején.

Az 1870-es porosz-francia háborút mint negyven éves érett asszony élte végig, Victor Hugo szegényes koporsóját 55 éves komoly fejjel kísérte a Pantheonba, 60 éves nagyanyakorban nézte végig az Eiffel-torony felavatási ünnepségét, a világháború tragikus napjaiban pedig, 84 esztendő terhével a vállain fohászzkodott, hogy megérhesse a pusztulás végét.

Tulélte a békeszerződéseket is és most normandiai tornyos, álmódzó, elvarázsolt kastélyában aggastyánsorban lévő unokaöccseit ugratja:

— Kisemmizlek benneteket az örökségből, tulélek valamennyiteket...

Ódon lépcsőkön, harci emlékekkel és családi portrékkal teleagatott falak között vezettek fel a napsugarban fürdő, barátságos torony-szobába. Az öreg dáma arcában van valami mumiaszerű:

megtévesztésig emlékeztet a nemrég 98 éves korában elhunyt Rockefellerre.

A hallása már nem a régi. Beszédében kissé közel kell hajolni füleihez, hogy megsértse a szavakat. Szelleme tisztá, a beszéde logikus, hite és bizalma az életben, a Mindenhatóban és embertársaiban töretlenül ragyog. Lefényképeztük és ennek tiszteletére felteszi becsületrendjét és pápai kitüntetését is, amelyre talán még büszkébb, mint arra, amelyet a köztársaságtól kapott.

Mi lehet az első kérdés más, mint a nagy, a legfontosabb titok, a 107 esztendő élet nyitjának kutatása.

is, de tulajdonképeni tetteket vagy sikereket nem tud felmutatni...

Bibl tanár arra a végső következtetésre jut, hogy a trónörökös nagyszül és tehetségű férfi, akiben azonban bizonyos terheltség volt. Nem tudott érvényesülni, üldözték. Ehhez járult boldogtalan családi élete, feleségétől nem tudott elválni. Ebbeli kérését úgy a pápa, mint a király elutasította, ehhez járult súlyos, akkoriban talán gyógyíthatatlan betegsége. Kétségbeesésében az élvezetekbe, a mámorba vetette magát. Bizonyos körök ezt szívesen látták, úgy vélték, ezáltal elterelődik figyelme egyes politikai és társadalmi problémáktól. Végzeté összehozta Vetsera bárónéval. A könnyed fölrből komoly szerelem fejlődik. Atyjának a szakíást, kedvesének hűségét ígért... A tiszt becsület-szava összeütközésbe került a férfi szenvedélyével... A meghasonlás adta kezébe a gyilkos fegyvert.

Bibl tanár könyve igen figyelemre méltó olvasmány, sok újat mond s talán hozzájárul ahhoz, hogy a kapucinus atyák sírboltjában pihe-nő szerencsétlen sorsu királyfi nyugalmát nem fogják többé bolygatni...

S. I.

Mme de Sainte-Opportune tekintete elkalandozik a toronyablakon a lápos vizek fölött lebegő ködben.

— Titok... — mormolja maga elé. — Mindnyájan valami titkot keresnek. Miért tudnék többet a titokból, azért, mert néhány esztendővel többet éltem? Mindnyájan a Teremtő kezében élünk. Ki tudná megmagyarázni, miért rótt az egyike 107 esztendő és miért szólitja a másikat magához zsendülő korban? Férjemet negyvenéves korában intette magához. Gyermekeim nincsenek. Ugy érzem, valakiért valamit tennem kell az életben.

Mme de Sainte-Opportune napjainak nagy részét ma az imádkozás tölti ki, de még néhány évvel ezelőtt személyesen kísérte betegeit és szegényeit a lourdesi zarándokútra.

Újabb kérdésekkel próbálkozik.

— Nem szabad — mondja elhárítóan — túlságos mohósággal firkészni az élet titkait. Különb is: amit mondhatok, nagyon egyszerű, de a titkot nem fejtí meg. Keveset eszem, de szinte válogatás nélkül, husból még kevesebbet, mint azelőtt. Egyébként korán fekszem és korán kelek, igyekszem nem lázadni a sorscsapások miatt és megnyugvást találni a hitemben.

Valami bölcsesség, valami életszabály mégis csak leszűrődött tapasztalataiból, asszonyom, több mint egy évszázad során?

Mintha nem is válasz volna, hanem hangos gondolkodás, sokszor feltett és sokszor megválaszolt kérdés felelete, úgy hangzanak Mme de Saint-Opportune szavai:

— Úd el magadtól a lustaságot, igyekezz használni embertársaidnak. Ne légy önző és feledkezz meg önmagadról. Szeresd a fiatalaságot, de ne irigyeljed másoktól, tanulj meg mosolyogni az életben és minden megpróbáltatás, minden keserűség után őrizd meg hitedet. Hígyjél és cselekedjél, a többit bízd a Mindenhatóra. Ha jön az öreg-ség, ne rettegj tőle. Ne rettegj az elmúlástól sem. Ha az ember eljut ahhoz a magas korhoz, ahova eljutottam, mindennap, minden órá ajándék.

Semmi szomorúság, semmi lázadás ebben a tisztult bölcsességben:

— Tanuld meg érezni, amit a szájad mond: ha ő úgy akarja, teljesedjék be akarata...

A. L.

Begovits-tánciskolájában

I., Libertáti-tér 4., I. emelet,

január 10-én új tánckurzus kezdődött

A CFR új rendelkezései a Rapid-vonatokon való utazásra

Az államvasutak vezérigazgatósága új rendelkezéseket léptetett életbe, amelyek a gyorsított gyors, az úgynevezett rapidvonattal való utazási módokat állapítják meg. Ezekkel a vonatokkal a gyorsvonati jeggyel rendelkező személyek utazhatnak, abban az esetben, ha az ülőhelyet is biztosító különleges tikket megváltották.

Minden vagonba csak annyi személy szállhat fel, ahány ülőhely van abban a kocsiában.

A folyosókon, vagy a lépcsőkön való utazás a leszigorúbban tiltva van. A más országból érkezett utasok nem kötelesek a tikket megváltani, még abban az esetben sem, ha étkező-, vagy háló-kocsiból szállnak át személykocsiba, de mentesítve vannak a tikket váltása alól a gyorsított gyors vonatokhoz csatolt szalónkocsik utasai, a külföldi vasúti tisztviselők és azok családtagjai, a háló- és étkezőkocsik utasai és a hivatalos teendőjüket végző vámtisztviselők és rendőrtisztek. Helyeket az utazási irodákban, vagy a CFR pénztáraknál lehet foglalni tíz nappal, de legkésőbb öt perccel az utazás előtt. Bizonyos körülmények között tikket nélkül is lehet utazni, abban az esetben, ha az utasnak már nem volt elegendő ideje azt megváltani, ha van üres hely a kocsiban és ha ezt a körülményt a felszállás után azonnal jelentik a vonatvezetőnek. Az ilyen utas azonban csak abban az esetben foglalhat ülőhelyet, ha beleegyeznek, hogy a következő állomáson esetleg eladott helyet minden további nélkül átengedje a jogos tulajdonosnak. A CFR

UGY FÁZOM!
EGÉSZ TESTEM
FÁJ!

MILYEN JÓ HOGY HAZA-
ÉRVE AZONNAL SLOANST
HASZNÁLHATOK!

Ha hazatér — hidegben megtett út után, megdermedt végtagokkal, első dolga legyen, hogy Sloans Linimenttel enyhén bekenje kezét, lábát, karját, mellét. Azonnal kellemes meleg járja át egész testét. A vérkeringés meggyorsul, a fájdalom és a merevség eltűnnek. A Sloans azonnali enyhülést hoz, a szervezet aktívabb lesz, kiküszöböli a hideg érzését és megóv minden hűlés okozta betegségtől. Jó, ha mindig kéznél van egy üveg Sloans.

SLOAN'S LINIMENT
a család gyógyszeré

**Fokozza
A SZERVEZET
TEVÉKENY-
SÉGÉT.**

vezérigazgatóságának rendelkezése következtében

a jegynélküli, vagy szabálytalan jeggyel rendelkező utasokat pénzbírsággal sújtják

és a legközelebbi állomáson leszállítják a vonatról. A gyorsított gyorsvonattal való utazásra vonatkozó eddigi összes rendelkezések tegnap óta érvénytelenek és a fenti új intézkedések léptek életbe.

Véget vetnek a vadvizek garázdálkodásának a Bánságban

Tizenegy társulat sokmillió költséggel működik. — Ötéves terv, mely az átkot áldássá változtatja

Áldás és haszon a víz, amikor békés, szántóföldet termékenyíti, kövérré teszi a legelőket fűvét, izessé a kertek gyümölcsét, izmossá az erdők fáját, segít az embernek építeni, szállítani, a munkában fáradtnak testét hűsíti és szomját oltja. Amikor a víz rakoncátlan, akkor átok és veszedelem. Tud a viz pusztítani, rombolni, embert és állatot ölni, virágzó tájakat kopárrá tenni és termékeny gazdag-ságot szegénységre váltani. Az emberi ész és akarat azért már ösidőktől kezdve

igyekezik a vizek garázdálkodásának végét vetni.

ugy, hogy béklyót rak rájuk: gátak közé szorítja folyásukat és a kóborló vadvizeket mederbe gyűjti, a feltörő talajvizet pedig elvezeti. Közös akarattal közös cél érdekében folynak az ilyen munka, amelynek elvégzésére az emberek egyesületekké, társulatokká tömörültek már régen.

A Bánságban mindenkori sok baj volt a vizekkel és ezért itt már régiek ezek a társulatok, amelyek a vizek megfékezésére alakultak. Amikor a világháború után a Bánságot megosztották Románia és Jugoszlávia között, ezeknek a vízi egyesületeknek mű ködési területe is megosztott a két ország között. Ezek a társulatok továbbra is fennmaradtak olyképpen, hogy

ugyanegy néven működik egy-egy romániai és jugoszláviai társulat,

mindegyik külön-külön, de egymással párhuzamosan, egymás munkáját támogatva és kiegészítve.

A Bánságban romániai területén — éppen úgy, mint a jugoszláv területen — tizenegy ilyen vízi társulat működik. Ezek között van két armentesítő társulat, a többi kilenc pedig vízszabályozó. Armentesítő társulatok a Temes-Bega Szabályozási társulat és a Felsőtorontáli Armentesítő Társulat. A Temes-Bega 1882-ben alakult, az általa

védett terület Romániában 272.000 hold, amelyen negyvenkilenc község határa fekszik

és tagjainak száma — akik valamennyien érdekelt birtokosok — 52.000. A tagok évente minden holdnyi földjük után huszonöt lejt fizetnek. A Felsőtorontáli Armentesítő Társulatnak 240.000 hold védett területe van negyvennyolc község határában és 35.000 tagot számlál. A vízszabályozási társulatok a következők: 1. Aranka 120.000 holddal huszonhárom község határában és 23.000 taggal, 2. Pustinis 1100 hold-

dal, 3. Ujvár 1500 holddal, 4. Németzsentsmihály 2800 holddal, 5. Rudna 4000 holddal, 6. Tolvadia 3800 holddal, 7. Csávos 2800 holddal, 8. Bánlak 10.000 holddal és 9. Timisac 11.000 holddal. Az egyes községekről elnevezett szabályozó társulatok kebelébe tartoznak természetesen a szomszédos községek is. A Timisac magában foglalja Ótelek, Fény és Jánosföld községei határait.

Valamennyi vízi társulat védett területe körülbelül 600.000 hold.

A társulatok gátakat és szivattyútelepeket tartanak fenn, csatornákat létesítettek és nagyarányú műszaki és őrszemélyzettel gondoskodnak a vizek megfékezéséről.

Az új vízügyi törvény mindezeknek a társulatoknak meghagyta jogi személyiségüket, önálló költségvetésüket, azonban közigazgatásukat egyetlen szervezetbe tömörítette, amely állami felügyelet alatt működik. Ennek a közös adminisztrációs szervezetnek a vezetője Sava Ion mérnök, az állami vízügyi szolgálat vezetője, jeles tehetségű ernyedetlen szorgalmú fiatal szakember.

A közös adminisztrációs szervezetben belül mindenik társulatnak saját vezetősége van,

amely elnökből és tizenegy tagból — akik valamennyien érdekelt birtokosok, vagy olvanok képviselői — áll. Ezeket a törvény értelmében a királyi helytartó nevezi ki. Marta Alexandru dr. királyi helytartó a Temes-Begánál már élt is ezzel a jorával és elnöknek Baran Coriolan dr. temesvári főpolgármestert, tagokul pedig Zbegan Vasile mérnök,

köt, Ciurcea Vasile mérnököt, Albu Ion mérnököt, Mucsalov János mérnököt, Nicolaevici Pavel dr. ügyvédet, Diminescu Aurel volt szenátort, Guth József birtokost, Petcu Dimitru földbirtokost, Feru Pavel birtokost, Somló Imre dr. földbirtokost, Cereguti Danila földbirtokost, Bulza Gheorghe birtokost, Ispravnicu Gheorghe mérnököt és Manciu Petru mérnököt nevezte ki.

Baran Coriolan dr. elnök a múlt napokban, a bizottság többi tagja tegnap tette le a hivatalos esküt.

A többi vízi társulat saját vezetőségeinek kinevezése most van folyamatban.

A Temes-Bega költségvetése ebben az évben tizenöt, az Aranka társulaté hat és fél, a Felsőtorontáli hat millió lei. A tizenegy vízi társulat összesen

harminc millió lei évi költségvetéssel dolgozik.

Ennek egy részét a meglévő műszaki berendezések fenntartására, a többi új berendezések létesítésére fordítják. A Temes-Bega ebben az esztendőben felemeli valamennyi gátját másfél méterrel az 1926. évi vízszint fölé. A Felsőtorontáli, amely a Maros áradásaitól védelmezi tagjainak földjeit, hatvan kilométer hosszúságú gátját erősíti ebben az esztendőben. Az Aranka társulat, amely hatvanháromezer hold területéről csapotta már le a belvizeket, a Begán keresztül a jugoszláv területen folyó Tiszába vezeti az Aranka patak és melléptakjainak, valamint belvizeinek feleslegét. A jugoszláv Aranka társulat Pádé község mellett szivattyútelepet tart fenn, amely

másodpercenként négyezer liter vizet emel át a Tiszába.

A romániai Aranka társulat ebben az esztendőben ugyancsak Pádénál új szivattyútelep építését kezdi meg, amely képes lesz másodpercenként hatezer liter vizet a Tiszába áttenni. Ez a szivattyútelep, amelynek terveit Sava Ion mérnök készítette, összesen tizenöt millió leibe kerül és három év alatt készülni el teljesen.

Sava Ion mérnök különben a tizenegy vízi társulat számára hatalmas öt évet teremt dolgozott ki.

Az öt esztendő alatt végzendő munkálatok költsége hetvenhét millió lejt tesz ki.

A tervhez a helytartóság már megadta hozzájárulását és azt jóváhagyás végett a munkaügyi minisztérium elé terjesztette. Ha ez a terv minden részletében megvalósul, akkor a Bánságban megszűnik a vizek pusztításának minden átka és csakis hasznosító áldása lesz érezhető.

Kubán Endre

Kétszáz bombavető repülőgépet rendelt a kínai kormány Amerikában

Japán aggodalommal tölti el a Csendes-Oceán partjain épülő erődök

Tokióból jelentik: Kanazava japán admirális a haditengerészet nevében kijelentette a külföldi sajtótudósítók előtt, hogy Japán nagy aggodalommal tölti el a Csendes-óceán nyugati részén történő erődítmény-építkezést, mert ez stratégiai szempontból nagy fölényt jelenthet más hatalmaknak. Ez a nyilatkozat az amerikai kormány azon jelentésével áll

összefüggésben, amely szerint a Csendes-óceán központjában új hajózási bázist épít.

A Newyork Herald Tribune közli, hogy a kínai kormány 200 bombavető repülőgépet rendelt egy amerikai gyárban. Ezeket a gépeket még március folyamán elszállítják.

„Az ifjúságot nem lehet erkölcstelenséggel vádolni!”

Egy angol tanfelügyelő érdekes előadása a régi és az új ifjúságról

Londonból jelentik: Érdekes előadást tartott a mai ifjúság erkölcsi életéről és felfogásáról Valentine Bell, a brixtoni városi iskolák tanfelügyelője. Bell tanfelügyelő egy egészségügyi tanfolyamon foglalkozott

a modern ifjúság problémáival

és lesújtó bírálatot mondott azokról, akik a mai ifjúság erkölcsi életét kifogásolják. Hangoztatta a tanfelügyelő, hogy az ifjúságot nem lehet erkölcstelenséggel megvádolni azért, mert más életformák szerint él, mint az idősebb generáció élt fiatal korában.

— Az ifjúságot — mondotta többek között a tanfelügyelő — főképpen negyven-ötven év körüli vénleányok vádolják meg erkölcstelenséggel. Ezek a vénkisasszonyok nyomban aljas szándékokkal vádolnak meg fiatal leányokat és fiukat, ha véletlenül meglátják őket, amint karongva mennek az utcán.

Az ilyen vélemények

tisztességtelenek és ostobák.

mert az erkölcstelenség vádját nem lehet általánosítani a fiatalokkal szemben. Gyakran találkoztunk diásekkel emberekkel, akik azt állítják, hogy fiatal korukban az iskolaidő után üzletbe mentek dolgozni és a mult alatt aludtak. Ezek a szájhősök kifogásolják, hogy a mai fiatal leányok és fiuk nem élnek ilyen életet, amiből azt a következtetést vonják le, hogy nem olvan szorgalmasak, mint annak idején ők voltak. Ezek a szigorú urak azonban elfelejtik, hogy azóta evőkeresen megváltozott az élet. Az új fiatalok korukban az iskolai tanítás déli tizenkét órákor fejeződött be, ma azonban délután két óráig tart és több munkát ró a növénydekre. Ezenkívül az iskolásvermeket törvény tiltja el a munkától, különösen pedig attól, hogy az éjszakát a munkahelyeken töltsék el. Nem szabad elfogultan nézni az ifjúságot és főképpen nem szabad őket üldözni lesújtó bírálattal csak azért, mert fiatalok. Személyes tapasztalatom szerint

a mai fiatalok egyáltalán nem élnek erkölcstelen életet, csak közvetlenebbül érintkezők egymással, mint a régi időkben.

A technika és a civilizáció fejlődése azt bizonyítja, hogy a mai ifjúság derekasan megállja helyét az életben. Számunkra csak egyetlen kötelesség adódik: nem szabad többé beszélünk a „régii jó időről”, mert ezek a régi jó idők tulajdonképpen sokkal rosszabbak voltak, mint a mai idők. Az agyondicsért régi szép időkben

nélkülöztük a higiénia, a tudomány és a technika áldásait

és ez a körülmény súlyosan befolyásolta a mi ifjúságunkat, szemben a mai ifjúsággal, amely alaposan kiveszi részét az emberiség javáért folytatott fizikai és szellemi munkából. En nyugodt lelkiismerettel mondhatok ilyen lesújtó bírálatot a „régii szép napokról”, mert ötven évvel ezelőtt jártam iskolába és élénken emlékszem még az akkori tanítás kezdetleges rendjére és sanarúy életkörülményeinkre.

Leányomnak gyakran mutatom meg iskolásfiú koromból készült fényképeimet, amelyek élénken illusztrálják, milyen nagy a különbség a régi és a modern gyermeknevelés között. Akkor a polgári szülők csak a formákat tartották szem előtt, álszemérmes erkölcsi felfogások előírásait követték és elhanyagolták a sportot, a gyermekek szórakoztatását és megfelelő szellemi nevelését. Ma a gyermek szabadabb és egészségesebb életet él. Az alsóbb néposztályok fiataljai régen az alkohol rabjai voltak. Ma már alig van alkoholistá a fiatalok között, ami elsősorban a filmművészet fejlődésének köszönhető. A fiatalok estéiket inkább moziban, mint korcsmában töltik.

— A vénkisasszonyok fölényes bírálatával szemben tehát meg kell védeni a mai ifjúságot, amelyre csak büszkék lehetünk, — vonta le előadása konzekvenciáit Bell tanfelügyelő.

Egy francia asztrológus fantasztikus jóslatai 1939-re

A Mars rárohan a Földre. — Veszedelmes robbantó vulkánikus sugarakat irányít reánk. Juniusban szerelmi láz fogja el az emberiséget

Párisból írják: 1939. várható nagy eseményeiről nyilatkozott Dom Néroman, a leghíresebb francia asztrológus. Néroman „tudományos alapon” műveli az asztrológiát; „Collège Astrologique de France” néven intézetet is létesített az asztrológiának komoly tudományává való fejlesztésére. Jóslatait Franciaországban általános érdeklődés fogadja, mert „jó előre” megjósolta a mult szeptemberi nagy válságot.

— Fizikailag a csillagok főleg Indiára, Moszkvára, Palesztinára, Etiópiára, a kínai és japán tengerekre és Csikágóra fognak hatni 1939-ben, — mondta Néroman. — Ez a hatás Franciaországot csak érinteni fogja. Annál erősebben érik majd az élettani hatások. Páris és Franciaország ugyanis a Mars jegyében áll és 1939-ben a Mars nagyon nyugtalan lesz. Már január 5-én veszedelmes, robbantó, vulkánikus sugarak killd a földre. Ez a sugár az egész földgömbre hatni fog;

előidézhet földrengést ép úgy, mint tüzeveszt, vagy bármely más szerencsétlenséget. Lázadásnak, heves összeütközésnek az oka is lehet.

— De megtörténhet az is, hogy január 5-e látszólag nagyobb esemény nélkül mulik el. Ez azonban csak látszat lesz. Mert lehetséges, hogy titkos szerződést kötnek ezen a napon, vagy olyan állásba neveznek ki valakit, melyben később döntő működést fog kifeiteni. Talán ezen

a napon fog megszületni az az ember, aki egykét nemzedék multán a világ sorsát intézni fogja. De mindenképpen ügylészik, hogy ettől a naptól függ a mai nemzedékek sorsa.

Elmondta ezután Dom Néroman, hogy március 21-től kezdve háborus feszültségre számíthatunk. A Mars bolygó egyre inkább a föld felé hajlik, ugyszólván

rárohan a földre.

Július 23-án fejt ki legnagyobb hatását a Mars. Augustusra elhanyaglik az ereje, ekkor azonban

nagy szerelmi láz keríti hatalmába a földet,

ahhoz hasonló, amely nagy háboruk vagy vérengző korszakok után szokott bekövetkezni. Ilyen szerelmi lázban élt az emberiség például a nagy francia forradalom rémuralma és a világ-háború után.

— A május 3-iki holdfogyatkozás — folytatta a francia asztrológus, minden tekintetben felborítja a müncheni helyzetet, növeli a háborus feszültséget. Tömegmozgalmak keletkeznek, a kulisszák mögött lázas tárgyalások folynak és hatalmas ipari erőfeszítés történik. De ez a feszültség elsősorban nem Franciaországot és Angliát érinti.

Mindenesetre legyünk optimisták, emlékezzünk arra, hogy 1938. igen nyugtalanító körülmények között indult el, de hála Istennek, még sem borult lángba a világ...

Konstantinovic Karesi

cigány- és jazz-zenekarával bálók, lakodalmok, házimulatságok zeneszolgáltatását vállalja. — III. Doja-ucca 24.

SAMY & HUCI

Egy kisebb magyar balett járja most Gibraltárig bezárólag Európa délvídekét. Az egyik lánytól terjedelmes levél érkezett és van benne néhány érdekes apróság.

„Nemrégiben jöttünk el — hangzik a beszámoló — Gibraltárból, ahol a tengerészek nagy gyászban voltak: tizenegyes korában csontot nyelt és elpusztult a Samy nevű szép, hatalmas dog, „aki” nyolc esztendőn át őrizte hűségesen a Wireless Stadion North Front-ot, vagyis a gibraltári angol rádióállomás északi osztyálját.

Egy esztendeje már nyugatomban volt Samy, azóta békésen huzta kegydíját, az ingyen lakást, ingyen kosztot, melyet immár nem kellett megszolgáltatnia. Mindazáltal egészen az utolsó napjáig előlustalkodott delente a vackából kisétált a North Front elé, ásitott és időnkint rámondult utódjára, a hároméves Bobbyra, ha az figyelmenlül hasalt a helyén.

Szegény Samy most odakerült a North Front hűséges őreinek temetőjébe, a nagy háboru óta elpusztult hősi társai mellé. A márványtömbökön résztlábák vannak, rajtuk felváltva Samy és Bobby nevek, valamint a bevessett évszámok mutatják, hogy az utolsó husz esztendőben három Samy és két Bobby őrizte a North Frontot. A távirászkok és a tengerészek tisztjeik vezetésével szép és megható végtisztességet adtak e legutóbbi Samynak...

A táncosnó hosszu levelének tekintélyes szakaszát szenteli Huci-nak, a majomnak, akit egy kirándulás alkalmával a balett Laci nevű impreszáriója vásárolt egy arabustól Tangerben.

„Az ördög vinné el azt a Hucit, rengeteg bajunk van vele.

Az arabus nem árulta el Lacinak, hogy Huci vadmajom, csak annyit mondott, hogy legyen mellé egy kis kutyát, mert Huci nagyon szekáns és csak egy kölyökkutyában van annyi baráti szeretet és türelem, hogy elbirja és eltűrje egy majom szemtelen és nyugös szeretetét.

Egyideig nem is volt baj, mert Huci nap-hosszat kitünően elszórakozott azzal, hogy kegyetlenül gyötörte a szegény kis Gipsy-t, „aki” nyafogva bár, de hűségesen nyalogatta kintzője ördögi pofáját. A bájos kis Gipsy azonban néhány hónap alatt megnőtt, akkora lett, mint egy borju és most már csak azt enged meg Hucinak, hogy bolházza, minden egyéb brutalitásért akkorát ordít rá, hogy Huci ijedtében felugrik a csillárra. Minden szállodában összetörte eddig a csillárt, kinyitotta a vízcsapokat, szétépte a pe helypaplanokat és az erkélyekről vázákat hajított az utcán járókelők fejére. Huci hozatszám-lája egymagában több, mint az egész társulatá Huci miatt két hete nem kapunk gázzist.

Épp most jöttünk el Tiránából, ahol Huci országos botránny rendezett. Kiszökött a lakásból s a házak tetejéről kezdte „szóval” és tetleg inzultálni a lakosságot. Mi, akik ismerjük a stílusát, elborzadva hallgattuk azokat a reprodukálhatatlan „kifejezéseket”, amelyekkel az albánokat szidta, karomolta és nyugolta. Szerencsére nem értették ezeket a szörnyűségeket, annál inkább azonban a félreérthetetlen fintorokat és szemtelen mutogatásokat.

A tiránaiaknak mindamelllett borzasztóan tetszett Huci, ugyszólván az egész város összecsdült, hogy segítsen elfognak a rettenetes vadállatot. Valahányszor a háztetőn bekerítettük és erre átugrott egy másik ház tetejére, a tiránaiak megtansolták Hucit. A majom végül is az esti homályban eltűnt. Laci zokogva, mi megkönnyebbülve mentünk haza, hogy végre megszabadultunk veszes barátunktól. Tévedtünk. Huci odahaza volt már és a balett egész ruhatárát darabokra tépte, annyira felizgatta az egésznapos üldözés.

Most indulunk Rómába — ruhatár és pénz nélkül. Huci gyűllő bennünket. De pillanatra el nem marad mellőlünk, mert hatalmi tébolyba esett és örömet lel abban, hogy rettegsben tart valamennyiünket...

Ennyit egyelőre a kis balettáncosnó mozgalmasság leveléből.

Pápuák ékszerdivata és a lépésnélküli tánc az új divat

Párisból írják: Az előkelő szállóban öt órától egynegyed nyolc óráig táncolnak. Átlag tízenöt-husz pár sűrög-forog, siklik, hajlajdozik a parketten.

Nézem a táncolókat. Nevetek. Mert mi tagadás, egy kicsit bizony nevetni kell az új táncok láttára!

A „Lambeth Walk“-nak még mindig kevés sikere van az ötórás teán, az esti táncteremben, családi, vagy nyilvános összejöveteleken, össztáncokon és teaestélyeken. Pedig ez az annyira divatos időnyitány milyen szép, finom és kecses tánc az új „Krix-Krax“ táncokhoz képest!

Mindent cifrázni! — ez lett a jelszó. A szenvedélyes táncosnő rögtön kész az új táncdivat követésére. Egy helyett három lép. Régen az angol walcserben és a foxtroban a két vagy három tánc lépést a táncolók előszeretettel egyszerűsítették le egy félforgásra. Most a nő a foxtro-zenére bokázik, köt és horgol a cipőjével, csuszlik egyet-egyet, közben szándékosan megbotlik, mintha el akarna esni. A férfi egyidejűleg összeütögeti a térdét, kényelmetlenül hajlajdozik és minden harmadik ütem után behunyja a szemét. Mindketten erős karmozdulattal és karlendülettel táncolnak, a férfi a bal-, a nő a jobbkeze mutatójával még a taktust is üti. A karmesternek ugyanis nincs ideje a dirigálásra, mert elől, a dobogó szélén, a zenekar élén — nagybőgőn játszik.

A délutáni és esti táncostea egyebekben is látványos. Látványossá teszi a hölgyek új ruha- és ékszerdivatja. Tavaly, tavalyelőtt csodálatos kalapműrekeikkel arattak sikert divatos hölgyeink. Most a hajviseletük látványos. Az öszszel még csak szórványosan, ma már azonban az ötórás és kilencórás táncostéának valamennyi hölgylátogatója felfelé fésüli a haját. A fül körül nagy üresség támad. Érdekes, cifra fülbevaló-viselet lett ezzel természetesen divatos. Nagy arany lepke, briliánsokkal díszített szárnnyakkal... a fülben. Drágaköves lánca, a melynek végén változva egy smaragd rojt, vagy egy evmántos amerikai mogoró csing. Kisebb szőlőfürt... a fülcimpán. Mindegyik szőlőszem más és más színű olcsóbb gyöngyszem, vagy drágakő. Vagy egy aranymási, vagy három aranykarika... Az egyik hölgy a fülcimpáján kis órát hord és csak tükkör segítségével tudja megállapítani, hogy hány óra. A másik divatos nő füléből vékony láncon kis kosárka csing alá. Egy jókora mogorót is el lehetne a kis kosárba helyezni! A legtöbb hölgy egész „készléttel“ díszíti fel magát. Ime, az egyiken: cifra, feltűnő fülbevaló, furcsa, sok részből álló nyakék, husz-huszonöt centiméter széles karperec és egy óriási gyűrű.

A terem főpincere — vigyázva, hogy a hölgyek meg ne hallják —, az új ékszerdivatról érdekes felvilágosítást adott:

— A sok csillogó, fénylő ékszer — nem mind hamis — mondotta. — Ha rtánzat, se olcsó portéka mind. A gyönyörű mű-ékszer lett a divat. Amerika elhalmozta vele Európát. A fülbevalókat nem kell a fülbe akasztani. Ma már egyetlen nő sem engedi meg, hogy kifurjék a fülét. Az új fülbevalókat egyszerűen odaerősítik a fülcimpához és szinte láthatatlan biztosítókapoccal a fülhöz vagy a frizúrához. Egy kicsit pápuá-divat ez: a nők százféle csecsebecsével, ékszerrel, művirággal, csillogó kis tárgyakkal és színes selyemzsebkendővel díszítik fel

Nagybánya és Felsőbánya is magyar alpolgármestert kapott

Szatomárról jelentik: Coman Simion, Szatmármegeye prefektusa, kinevezte Nagybánya és Felsőbánya alpolgármestereit.

Mindkét város magyar alpolgármestert kapott.

Nagybányára Nagy László főmérnököt, a városi erdőhivatal jelenlegi főnökét, Felsőbányára Szabó Endre nyugalmazott erdészeti felügyelőt nevezték ki. Mindkettőjük kinevezése hat évre szól. A polgármesterek kijelölése még nem történt meg s a kinevezést az új költségvetési év kezdetére várják. A megye lakossága megelégedéssel fogadta a kinevezéseket nemcsak a tény, hanem az alpolgármesterek személye miatt is.

Nagybánya mindaddig az üdülővárosok sorába tartozott s a városvezetők kinevezése kívül esett a prefektus hatáskörén. A várost azonban törölték az üdülőhelyek közül, a közbenjárás haszthatalannak bizonyult s az intézkedést nem sikerült megváltoztatni. Az új helyzet következménye, hogy most az alpolgármestereket a prefektus nevezte ki.

FEJFÁJÁSNAI, GRIPPÁNAI, NEVRALGIÁNAI

JAWOL

A világ hadiflottáinak ugrásszerű fejlesztése 1938-ban

A hadiflották számokban. — Az U. S. A. megkezdte új hadihajóinak építését

1938-ban fokozottabb mértékben folytatta jóformán valamennyi állam tengeri haderejének 1936-ban megkezdett rohamos fejlesztését.

A hajóépítés terén az angolszász államok vezetnek.

Anglia nem felejtette el 1936. őszén szerzett tapasztalatait. A Földközi-tengeri helyzet, a spanyol háború okozta feszültség, stb., szükségessé tette a brit hajóraj erőltetett fejlesztését, ha hegemoniáját meg akarja tartani. Egy nemrégben megjelent kitűnő és megbízható mű érdekes adatokat, közül a tengeri nagyhatalmak erőgyarapítását illetően, melyekből a legérdekesebbeket alábbiakban közöljük:

A jövő tengeri csatájának döntő tényezőjeként ismét a csatahajók szerepelnek. E modern óriások 20—40.000 tonnások.

Jelenleg a világ legnagyobb hadihajója az angol 42.100 tonnás „Hood“ csatacirkáló.

A teljes korszerű (esetleg modernizált) csatahajók számát az egyes államokban a következőképpen foglalhatjuk össze: Nagybritannia: 15/7, USA 14/6, Japán 9/2, Franciaország 7/4, Olaszország 4/4, Németország 5/2, Szovjetországnak 3/2. (Az államok neve mellett feltüntetett számok számlálójában a kész, akcióképes, a nevezőben pedig az épülőfélben levő csatahajókat tüntetik fel).

Az 1938. évben Anglia 642.200 tonna új hadihajót épített, illetve épít még, USA 469.000, Japán 139.000, Franciaország 331.000, Olaszország 207.000, Szovjetországnak 150.000 tonna úrtartalommal épít.

Japán és Szovjetországnak adatai csak megközelítőleg pontosak, mert a két ország hajóépítési programját titokban tartja, Németország pedig nem közli.

A tengeri nagyhatalmak legénységének létszáma: Nagybritannia 125.000, USA 230.000, Japán 110.000, Franciaország 85.000, Olaszország 60.350, Szovjetországnak 45.000 fő.

Az erőltetett hajóépítési programnak megfelelően, a haditengerészetek költségvetései szinte ugrásszerű emelkedést mutatnak. 1938. végén azonban szinte bombaként hatott Németország bejelentése, hogy érdekei megvédése céljából — a szovjetországi veszélyt emlegeti —, meglévő 43 és 22 épülőfélben levő merülőnaszádijához kénytelen még új nagyszámú naszádot építeni.

Igaz, hogy Országország rendelkezik a világon a legtöbb és legmodernebb merülőnaszáddal.

A kimutatásokban 143 modern egység szerepel, 75.000 tonna úrtartalommal, míg 11 ilyenmű hajót, mint selejtet tartanak nyilván. Miután az „U“-naszádok elsősorban offenzív fegyvert képviselnek, a németek aggodalma jogosultnak látszik. Azonban Anglia ezt a londoni egyezmény értelmében tett német bejelentést magára nézve látszólag veszélyesnek tartja, mert a két állam speciális hajóinak egyensúlyát megbolygatva látja. Angliának jelenleg 46 darab modern naszádj van, igaz, hogy 54.000 tonna tartalommal. Van 10 darab elavult ilyen hajója és 16 épül. Való, hogy a német tengeraltjárók száma ma is csak hárommal kevesebb, mint az angoloké, azonban míg előbbieket tulajdonképpen inkább védelezes célokra készülték, amennyiben a legnagyobb köztük csak 740 tonnás lesz — a jelenleg meglévők nagysága 250—712 közt ingadozik —, ezzel szemben a modern angol tengeraltjárók úrtartalma 760—1850 tonnájig változik. Hogy az angol merülőnaszádok nagyobbak, az természetes, mert tekintettel Anglia kiterjedt tengerentúli birtokaira, az egyes hajók hatótávolságának nagyobbának kell lennie, mint a gyarmatokkal nem rendelkező német egységeknek, melyeket tulajdonképpen partvédelmi szolgálataira építettek.

Mindazonáltal Anglia, bár a németek jelentését tudomásul vette, azonnal erősen reagált a német ha-

jóahd eme egyoldalú fejlesztésére, mert a legújabb lapjelentések szerint,

elhatározta, a rendes flottaépítési programon kívül, 50 középtípusú (800—1000 tonnás) torpedóromboló építését,

melyeket természetesen elsősorban tengeralattjárók leküzdésére használnának fel.

Az angolokat most legjobban az érdeklí, mennyi idő alatt akarják a németek ezeket az új hajókat megépíteni.

Anglia fokozottabb hajóépítési programjához most úgy látszik Amerika is csatlakozik, mert 500 új tankhajót akar építeni és erre 400 millió dollárt állított be költségvetésébe. USA továbbá a Csendes óceánban állomásozó flotta nagy részét az Atlanti óceánba akarja áttenni.

A legújabb páncélosokat pedig az eddigi 35.000 tonna helyett 45.000 tonna nagyságúra fogják építtetni.

Az 1939-re tervezett amerikai flottaépítő programot még nem hozták nyilvánosságra, de úgy látszik, mintha az USA a jövőre tervezett hajó építését már az idén meg akarná kezdeni.

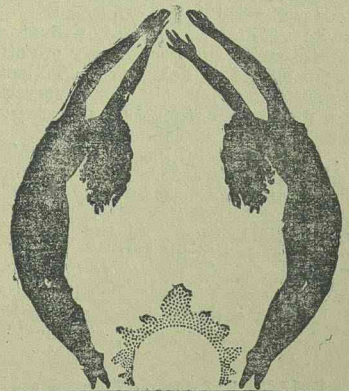
Temesvár szenzációja!

A SCALABAN

a technika és filmművészet csodája

51

nemzet fiainak versengése a világgőzelemért

OLYMPIA

I. rész: a „NÉPEK ÜNNEPE“

Nemzetközi film, melyet mindenkinek meg kell néznie

Előadások mindennap 3, 5, 7 és 9.15 órakor. Jegylovétel mindennap, délelőtt 11—1ig és délután 4-től. — Ezen filmet Temesváron és a Bánságban kizárólag a SCALA-MOZI mutatja be

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magasoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KULFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Zongoraszó

Hol van az a régi világ, amikor megszólalt kedves otthonokban, intim szalóknokban a szolidhangu zongora? Hiszen ott van a zongora, de többnyire becsukva, némán mereng a multon, ha pedig véletlenül pianinónak formáltak, akkor emlékeket őriz a tetején, kedves képeket, régi rajzokat, vidám karikatúrákat.

Hej, pedig de sokat jelentett valamikor a zongora. Egyik-másik régi zongorán, pianinón még ma is ott a plakett, ki játszott valamikor rajta? A régi társaséletnek, a délutáni teáknak, a zsuroknak fővonzóereje volt a zongoraszó. Mindig akadt valaki a társaság tagjai közül, aki szépen tudott muzsikálni. És figyelemmel hallgatták, amikor fölcsendült egy-egy új melódia valamelyik vidám, divatos operettből.

Hány emléket őriz egy ilyen öreg zongora hallgató szívében, amíg főszenvedésében a rádió zengi, hirdeti az új melódiákat? Hány emlék, hány eltűnt, elfeledett dal halkult el elszárgult billentyűin, amik hangos sikereket, vidám jókedvet, vagy szerelmes szemrehányást jelentettek valamikor? Amikor még újjak voltak Dankó Pista dalai és Pósa Lajos irta a szép szövegeket, amikor Belezany Antal ur Nagyváradon rátalált az egyik leggyönyörűbb magyar nótára, arra, hogy: Ha elmegyek nemsokára messzire. Ezeket a régi zongorán sokáig élt, hangzott egy-egy nóta, hiszen Szentirmay Elemér, Fráter Loránd, Dóczy József irtak és a többiek olyan gyönyörű nótákat irtak. Főleg azért voltak ezek a nóták gyönyörűek, mert nem is szánták nagyon a nagy nyilvánosságának, inkább a maguk gyönyörűségére daloltak.

És itt szólaltak meg először a divatos dalok, a Sorrentói emlék, meg a Chimay gavotte, meg az a szép elfeledett dal, hogy: „Tudom, hogy visszahívsz még engemet!” Ez a szerelmes kis melódia pontosan három évig volt nagy divatban a mult század utolsó évtizedében.

Az olvasom, hogy Amerikában újra nagy divat a zongoraszó. Fiúk, lányok szívesen örömmel tanulnak zongorázni, talán érzik, hogy az otthon meghittségéből, dalos kedvükből, muzsikás életéből hiányzik valami, amit föl kell eleveníteni, amit pótolni kell.

Olvastam ezt a hirt, aztán ránéztem réz hallgató, öreg zongorámra. És mintha válaszolt volna, hirtelen eszembe jutott a melódia: „Tudom, hogy visszahívsz majd engemet!”

— **IDŐJÁRÁS:** Változó felhőzet és a hőmérséklet emelkedése várható.

— **ROMÁNIA IS RÉSZTVEZ A ZSIDÓ PROBLÉMÁT TÁRGYALÓ NEMZETKÖZI KONFERENCIÁN.** Bucurestiből jelentik: A Tempó jelentése szerint a január 26-án Párisban összeülő nemzetközi konferencián, amely a zsidó probléma megoldásával foglalkozik, Románia is képviselteti magát és résztvesz az összes problémák megoldására irányuló munkálatokban.

— **FELTALÁLTAK A SZINTÉTIKUS GYAPJUT.** Varsóból jelentik: Jan Kubicki kémikus feltalálta a szintetikus gyapjú gyártását, amely teljesen hasonló a házi állatoktól nyert gyapjú minőségével.

— **AMÉRIKAI HARCIS REPÜLŐK BRAVURO REPÜLÉSE.** Washingtonból jelentik: Az amerikai haditengerészet 48 bombavető repülőgépe, a melyek tegnap indultak el Sandiegoból, leszállás nélkül 25 óra alatt tették meg a 4800 kilométeres utat a Panama csatornáig.

Január 13
Péntek
Veronika, Vidor
Hilarius, Ermiel

1800. január 13-án született Jedlik Ányos István magyar természettudós. Benécis rendi tanár volt és hamarosan meghívták a budapesti egyetem természettudományi tanszékére, amelyet harmincegy éven keresztül töltött be. Sokat foglalkozott a villamossággal és e téren több felfedezése is van. Így Jedlik Ányos István találta fel tulajdonképpen a dinamót. Dinamója, amelyet maga szerkesztett meg, a budapesti egyetem fizikai intézetében Jedlik sajátjévé használati utasításával ma is látható. Tulozott szerényesége azonban visszatartotta attól, hogy találmányát kihasználja. Siemens német fizikus, tizenötféle évvel később szintén feltalálta a dinamót, amellyel nyomban a világ elé lépett és hirre és vagyonra tett szert vele.

1817. január 13-án született Magyar László hírneves afrikai utazó. A pesti egyetemen bölcsészeti tanult, majd elvégezte a fiemei tengerészeti iskolát. Mint tengerész bejárta Amerikát, Ázsiát, Ausztráliát és Afrikát. Elhatározta, hogy beutazza Afrika ismeretlen részeit. 1846-ban már Afrikában volt és ott maradt 1864-ben bekövetkezett haláláig. Feltárt Afrika belsejében olyan vidékeket, amelyeket fehér ember még nem látott. Magyar László volt az első, aki felkereste és leírta Kong folyó forrásvidékét. Utazásainak leírását és afrikai leveleit a Magyar Tudományos Akadémia adta ki. Magyar László Afrikában meg is nősült és feleségül vette Kayáya Kayángula bibéi fejedelem leányát, Ina Kullu Ozorót, akitől fia született.

— **Szakmai szervezetek akarnak alakítani a női társadalmi egyesületeket.** Bucurestiből jelentik: Több női társadalmi egyesület beadvánnyal fordult a munkügyi miniszteriumhoz, amelyben kérték, hogy női szakmai szervezetet alakíthassanak. A beadványban hangsúlyozták azt a jelentős szerepet, amelyet a háziasszonyok a társadalmi szervezkedésben játszanak.

— **EGY VEGYSZERKEKEL KISÉRLETEZŐ DIÁK BORZALMAS HALÁLA.** Bucurestiből jelentik: Halálosvégű robbanás történt tegnap este 8 óra tájban Bucurestiben a Capitan Oarca 23. szám alatt. Az épület egyetlen lakásában két egyetemi hallgató lakott, akik közül az egyik már huzamosabb ideje vegyszerrel kísérletekkel foglalkozott. Ez az egyetemi hallgató valóságos laboratóriumot rendezett be és naponta itt folytatta tanulmányait. Tegnap este szintén a laboratóriumában dolgozott, amikor eddig még ismeretlen okból robbanás történt. A detonáció ereje oly nagy volt, hogy az épület rombadőlt és a kísérletező diák a romok alatt lelte halálát.

— **BORZALMAS VASÚTI SZERENCSETELENSÉG.** Kalkuttából jelentik: A kalkuttai expressz mintegy 320 kilométernyire Kalkuttától kisküldött. A szerencsétlenség következtében heten meghaltak, negyvenkilencen pedig megsebesültek.

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a dr. Földes-féle Solvo-pirula.** Székrekedés, bélrnyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, fel-fűvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— **NÉGYSZÁZ ÉVES KINAI BARKA ÉRKEZET LONDONBA.** Londonból jelentik: Tegnap a kora reggeli órákban egy 400 éves kínai barka érkezett a londoni kikötőbe Hong Kongból. A barka legényesége egy ausztráliai, egy dán és két amerikai.

— **A mai Svédország címen perlaki Somogyi Ferenc, Stockholmban élő hazánkfia, Somogyi Gyula dr. volt temesvári központi főszolgabíró fia, könyvet irt és adott ki, mely könyv nyed formában, de pontos adatokkal megírja Svédország rövid történetét, alkotmányát, természeti szépségét, megismerteti fővárosával, annak nevezetességeivel, foglalkozik Göteborg jelentőségével, mint világkikötővel, Svédország kivitelű iparával, mezőgazdaságával és kiterjeszkedik az ország sportviszonyaira is. A könyvet, mely Stockholmban jelent meg, számos fényképfelvétellel díszíti.**

— **Felesége elhagyása miatt leartóztatják.** Banateanu Dumitru felnaki gazdálkodó ellen feljelentést tett a felesége, hogy hűtlenül elhagyta a családját és egy másik asszonnyal közös háztartásba lépett. A temesvári törvényszék a huszonegét éves gazdálkodót a családját hűtlen elhagyása miatt három hónapi fogságra ítélte és a temesvári ügyészség most elrendelte a letartóztatását.

— **Megfagyott az országuton.** Szilas község határában holtan találták Cherlea Nicolae nyolceven éves temesdobozú lakost, aki hazafelé igyekezve eltévedt és a fáradságtól összerogyva a hóba zuhant, ahol megfagyott.

— **A LUGOSI MAGYARSÁG BÁLJA** január 21-én lesz a lugosi Dácia szálló nagytermében. A bálon idén is gazdag cukrászda, vásáriás és fekete-kávés sátor áll a közönség rendelkezésére. A bálra ezúton is meghívják a közönséget.

— **LENGYELORSZÁGBAN NINCS BAJ A ZSIDÓKKAL.** Varsóból jelentik: Minzbu zsidó képviselő panaszaira Skladkovszky miniszterelnök válaszolt és kijelentette, hogy Lengyelországban a zsidók kitünő elbánásban részesülnek. Ennek legjobb bizonyítéka — mondotta a miniszterelnök, — hogy naponta százszámra érkeznek más országbeli zsidók kérelmei, amelyek szerint ezek Lengyelországban kívánnak telepedni.

— **A görög katolikus nőegylet köszönete.** A Sf. Maria görög katolikus nőegylet a karácsonyi ünnepek előtt a gyárvarósi görög katolikus templomban karácsonyfaünnepélyt rendezett. Az ünnepélyt Muntean Gheorghe püspöki helynök nyitotta meg és beszédeben rámutatott arra, hogy milyen szükség van a szegény iskolásgyermekek segélyezésére. Arra buzdította a jelenlevőket, hogy az igazi keresztényi érzevényeket nemcsak szóval, hanem tettekkel is gyakorolják. Azután köszönetet mondott mindazoknak, akik lehetővé tették kilencvennégy gyermek felruházását és tizenegy szegény özvegy támogatását. A nőegylet ezúton is köszönetet mond azoknak, akik adományaikkal hozzájárultak a gyermekek és özvegyek segélyezéséhez. A kiosztott serély értéke 41.200 lei volt.

— **HALÁLOS MUNKASBALESET.** A Ruszka község melletti erdőszégen Godean Gheorghe harmincnégy éves munkásra ráesett egy nyolc méter hosszú vastag száfa, amely a munkás mindkét lábát eltörte. Godean Gheroghet kórházba akarták szállítani, de útközben meghalt. A hatóságok megindították a vizsgálatot annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Influenza, hűlés estén a tes; alapos bedörönyölése a valódi Diana sósborszesszel azonnali enyhülést hoz.

— **CSÖDKÉRELEM.** Az aradi törvényszék csődbírósa ma délelőtt tárgyalta azt a csődjelöltési kérelmet, amelyet a temesvári Gyapjúipar Rt. nyújtott be az aradi Record részleteladési vállalat ellen. A Record még 1932-ben, mintegy 2 millió lei passzívával és másfélmillió lei aktívával kényszer-egyezséget kötött. A temesvári Gyapjúipar szerint a Record tulajdonosa nem tartotta be a vállalt fizetési kötelezettségeket és a leve szemben fennálló 95 ezer lei tartozását nem egyenlítette ki. A mai tárgyaláson az egykori Record vállalat tulajdonosa azaz védekezett, hogy a Gyapjúiparral azért nem rendezte tartozását, mert 1934-ben a konverziós törvény alapján is kényszer-egyezséget kért. A csődbírósg ítéletét január 17-én hirdeti ki.

— **TÚZ A FŐVÁROSI BRANCOVEANU KÓRHÁZBAN.** Bucurestiből jelentik: Csütörtökön délután negyed 4 órakor a Brancoveanu-kórházban tűz ütött ki, amely pánikot keltett a betegek körében. A tűz a fűtőtestek kéményében keletkezett, hasonló körülmények között, mint az elmúlt évben, azonban a tűoltóság gyors intervenciója következtében sikerült a tüzet lokalizálni.

— **A TÚZBE ZUHANT EGY EPILEPTIKUS GAZDA.** Topliceanu Iosif negyvenhét éves bulzai gazdálkodó epileptikus rohamában a nyíl: tűzbe zuhant és olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a kórházban meghalt.

— **Szerb szilveszteri mulatság.** A görög keleti szerb nőegylet, ma pénteken este a Tiszti Kaszinó földszinti helyiségében a szerb új alkalmából Szilveszter-estét rendez, amelyet művészi hangverseny előz meg. A változatos műsor keretében fellép Vaszics Olga, egy nagytehetségű fiatal leány is, akinek csillogó mezzoszoprán hangja és kitünő énekiskolája a legszebb reményt nyújtja művészi pályája kezdetén. Szerb dalokat, valamint Haendl és Schubert-áriákat fog énekelni. Zongorán Dobrozemsky Gabriella kíséri. Karének és egyéb szórakoztató számok egészítik ki a szilveszteri est műsorát.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLTATA:

Pénteken, január 13-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Bratianu téren levő Götz gyógyszerár.

A II. kerületben a 3 August uton levő Löw gyógyszerár és a P. Maior téren levő Meiszner gyógyszerár.

A III. kerületben a Lahovary téren levő Cristea gyógyszerár.

A IV. kerületben a Vacarescu acában levő Braun gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

(—) A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának temesvári nagygyűlése. Marta Alexandru dr. királyi helytartó vasárnap, január 15-én, délelőtt 10 órára összehívta a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának nagygyűlését. A nagygyűlést a Capitol-moziban tartják meg és azon résztvesznek Temesvárról és környékéről, valamint a helytartóság területén lévő nagyobb városokból mindazok, akik már tagjai a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának, de meghívják az érdeklődőket is. Megjelenik a nagygyűlésen a közélet számos előkelősége, valamint a különböző egyházak vezetői papsága is. Marta Alexandru dr. királyi helytartó rövid megnyitó beszéde után sorra felszólalnak az egyes céhek, testületek és szervezetek képviselői, valamint az ismert személyiségek. A nagygyűlésen megjelenik a kormány képviselője is.

— MAFALDA OLASZ HERCEGNŐ SÜLYOS BETEGSÉGE. Rómából jelentik: A piemonti herceg megérkezett huga, Mafalda hercegnő betegágyához. Jolanda Galvin di Bergolo hercegnő, továbbá Giovanna bolgár királyné ugyancsak megérkeztek. A bolgár király érkezését csütörtök estére várják.

(—) A Déli Hírlap szegényalapjára K. E. olvasónk 100 leit adományozott.

— LITVINOV NEM MEHET GENFBE. Párisból jelentik: A Matin genfi jelentése szerint a szovjetkormány nem ad engedélyt Litvinovnak, hogy elhagyja a szovjet területét és ennek köve kezében valószínű, hogy a genfi ülészen Litvinovot a párisi szovjet nagykövet fogja helyettesíteni.

(—) Halálozások. Meghaltak: Laufer Katalin született Ziegler, Vidiczky Angéla negyvenhat éves, Eckhardt Ágnes született Hiller nyolcvanhét éves, Guikarl Willibald hatvanhárom éves földműves. Krajcsirik Teréz, született Varga, 61 éves, Jovanovic Mária 84 éves.

(—) Korcsolyák, kályhák, takaréktűzhelyek, kályhaelőtti tálcák, konyhaberendezési tárgyak nagy választékban Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, Belváros.

Mozi

M Ű S O R:

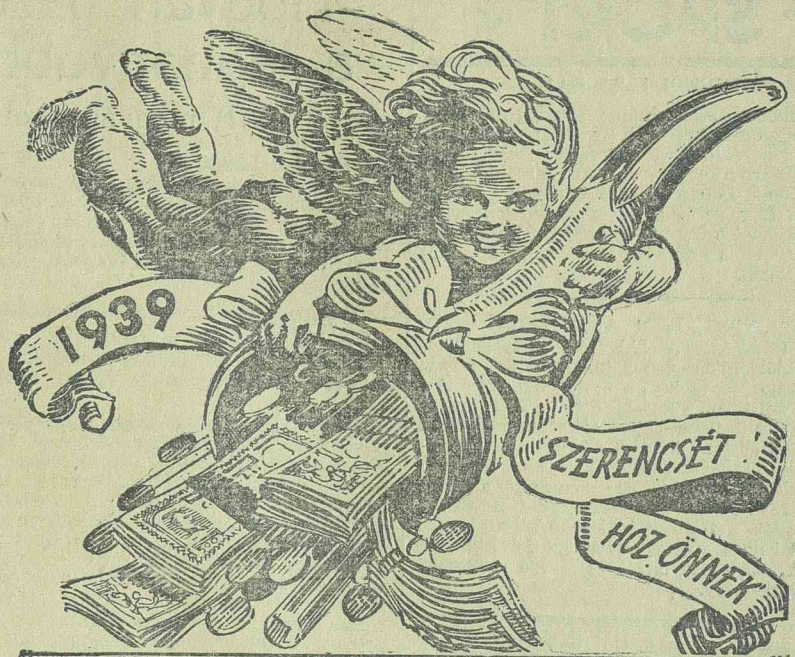
PÉNTEK, JANUÁR 13.

APOLLÓ: Az utolsó állomás (angol film),
CAPITOL: Az élet tükré (német film),
RIVOLI: Nagy Péter cár (angol film),
SCALA: Olimpiász (német film),
ATLANTIC: Inkognitó (német film) és Golgotha (francia film).

Az olimpiász

A Scala-mozi új filmje

Előkelő közönség jelenlétében folyt le a berlini olimpiászról készült nagyszabású film első részének bemutató előadása. Mindenki nagy érdeklődéssel várta az egyedülálló filmet, amely igazolta a hozzáfűzött várakozásokat, mert nemcsak érdekes, hanem izgalmas is. A sportfilm bevezető részében bemutatja a klasszikus olimpiai játékok színhelyét, ahol a nemes vetélkedés tiszta lángja hevítette a görög atlétákat. Ezt a lángot vitte jelképesen az olimpiai staféta Berlinbe és a film az olimpiai tűz meggyújtásának minden részletét a közönség elé vetíti. Azután ismét hallja a közönség az olimpiai harang hívó szavát és a megnyitó ünnepség bemutatása után a közönség szemtanúja lesz annak a nagy küzdelemnek, amelyben a világ minden számottevő nemzetének versenyzői résztvettek. A stadionban egymásután bevonult csoportok között láthatjuk a román versenyzőket is, akiket a közönség a bemutatón lelkes tapsal köszöntött. A különböző versenyek látványa a közvetlen átélés érzését adták és az ifjúság lovagias küzdelme annyira lebilincselte a bemutató előadás közönségének érdeklődését, hogy a döntő számokban egy-egy atléta sikeres dobása, vagy ugrása után ubóll felhangzott a tans. A közönség elfelejtette, hogy a mozióban ül és mintha csak a szabad ég alatt lenne, önfeladten, tapsal üdvözölte a nagyzerült eredményeket. A lassított felvételek alkalmat nyújtának arra is, hogy a sportszakértők a világ legjobb atlétáinak különböző, nomás stílusát is megfigyelhék, amire az olimpiai játékok nézőinek nem volt idejük. Ezenkívül a film olyan közelségbe hozza az olimpiai játékok résztvevőit, hogy a győztesek örömei és a vesztesek fájdalmát és csalódását fokozottan átérzi a közönség is. Ez a film nemcsak a sportszakértőket érdekli, hanem mindazokat, akik szeretik az ifjúságot és megértik a nemes vetélkedés diadalra serkentő gondolatát.

JÁTSSZON AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉKON és meggyőződik róla

310.096.000
LEI

Ennyi maradt még az
Állami Sorsjáték két osztályára, amelynek húzásai
JANUÁR 15.-én és
FEBRUÁR 15.-én lesznek.

A 132.610 NYEREMÉNY a
következőképp oszlik meg:

4 egyenként 6.000.000 leis nyeremény	24.000.000
44 " 1.000.000 " "	44.000.000
58 " 200.000 " "	11.600.000
501 " 100.000 " "	50.100.000
40000 " 3.536 " "	145.440.000
20000 " 912 " "	18.240.000
72000 " 228 " "	16.416.000

Térjen be MEG MA a sorsjegyrudába és
UJITSA MEG SORSJEGYET.
Az Állami Sorsjáték UJ TERVE milliomossá teszi.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Lebovics Bernát, Lebovics Rozina, Tasch Edda, Irina Gheorghe Stefan.

— Politikai vétségért elítelt szatmármegyei földbirtokosok. Kolozsvárról jelentik: Szerdán délben hirdetett ítéletet a kolozsvári katonai törvényszék Bösörményi Károly és Bösörményi Sándor szatmármegyei földbirtokosok ügyében. Bösörményi Károly ellen az volt a vád, hogy egy levélben a romániai viszonyokról olyan bírálatot mondott, amely sértő volt a romániai közigazgatás vezetőire nézve. Fiát, Bösörményi Sándort, azért állították a katonai törvényszék elé, mert 1936-ban Sárospatakon, mint diák, előadás tartott s abban Romániáról kedvezőtlenül emlékezett meg. Bartha Ignác jól felépített véd-beszéde után az ítéletet szerdán délben hirdették ki. Bösörményi Károlyt kéthavi elzárásra, Bösörményi Sándort pedig negyvennapos elzárásra ítélték. Az ítéletbe beleszámították a harmincnapos vizsgálati fogságot is.

(—) VÁROSI ALKALMAZOTTAK ÉNEK-KARA. A városi tisztviselők és alkalmazottak egyesülete elhatározta, hogy énekkar alakít. Az énekkar vezetője Barbu Filaret ismert karmagy lesz, aki január óta a városi tisztviselők kótelékébe tartozik.

(—) Köz isztviselők szervezkedése. Beszámoltunk arról a mozgalomról, amelynek célja a királyi helytartóság területén működő különböző köztisztviselői szervezetek és egyesületek egyesítése és egy szervezetbe való tömörítése. Ciupe Constantin dr. királyi helytartósági vezetőtkár, aki az eszmét felvetette, a mozgalomról értesítette a többi helytartóságokat is azzal, hogy alakítsanak hasonló egységes szervezetet, amely szervezetek azután országos szövetségbe tömörülhetnek.

— FÜTÖTT ÁLLVANYON ÁLLANAK A KÖZLEKEDÉSI RENDŐRÖK. Budapestről jelentik: A közlekedési rendőrök részére új állványokat szerelnek fel, amelyek a nagy hidegben villamos árammal fűthetőek lesznek.

(—) Új szerb pap. Csirics Irinei szerb püspök Ujvidéken pappá szentelte Jankovics Ivan végzett teológust. Az új görög keleti szerb pap a bansági Zlatica községből való és a püspök a krassómegeyi Leskovica község szerb plébániájának vezetésével bízza meg.

(—) FRONTKÖZÖNTÉS A VÁROSHAZÁN. Baran Coriolan dr. főpolgármester a város valamennyi ügyosztályához és vállalatához körrendetet intézett, amelyben meghagyja, hogy valamennyi városi alkalmazott a Nemzeti Ujjászületés Frontjának köszöntését használja. Ez a köszöntés a jobb kar fölemelése és a Sanatate — Egészség — üdvözlés.

(—) Régi temesvári iparos halála. Sághy László, közbecsült temesvári asztalosmester 70 esztendőskorában, rövid szenvedés után, meghalt. Temetése ma, pénteken délután négy órakor megy végbe a gyárvárosi Balas-ucca 13. szám alatt lévő gyászházba, ahonnan holttestét a gyárvárosi római katolikus temetőbe kísérik. Halálát gyászolják: felesége, született Szokolczay Róza, két fia, Sághy László kereskedelmi utazó és Sághy Imre építési vállalkozó, menyei, unokái, Amerikában élő 89 esztendőskorú édesanyja, öccse, Sághy Gyula és nagyszámú rokonság.

(—) Sikkasztó adóhivatali főnök. Tautu Vasile kerületi pénzügyi felügyelő a szörénymegeyi Szvinica község adóhivatalának könyveit váratlanul felülvizsgálta és megállapította, hogy Calinescu V., az ottani adóhivatal vezetője, 80 ezer leit sikkasztott. Az adóhivatali főnököt átadták a karánsebesi ügyészségnek.

— A magyar képviselőház ülése. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház csütörtökön délelőtt tartotta meg az ünnepek utáni első ülést, amelyen Darányi Kálmán elnök bemutatta Imrédy és Csáky megbízó levelét, míg Benkő Géza előadó a 33-as bizottság taglétszámának emeléséről szóló törvényjavaslatot ismertette. A magyar képviselőház legközelebbi ülése pénteken délelőtt tíz órakor lesz. Csütörtök délután hét órára a magyar kormánypártok értekezletre hívták össze, amelyen Teleky Mihály gróf ismertette a földbirtokpolitikai javaslatot.

SPORT

CHINEZUL-ILSA BÁL

A Chinezul-Ilsa holnap, szombaton este rendező hagyományos bálját a Tiszti Kaszinóban. A bál keretében táncverseny is lesz és a győztesek három értékes díjban részesülnek. A táncbajnokság zsűrijében táncbírák foglalnak helyet és a verseny így komolyan ígérkezik. A tánczenét a Tempo Blue Moon Band szolgáltatja. A holnap esti bál iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

MIÉRT „FÜSTEVÖK” A KANADAI JÉGKORONG CSAPAT TAGJAI. Az Európába látogató kanadai jégkorongcsapatnak mindig valami igen hangzatos és titokzatos nevük van. Az idei csapatnak van talán a legjobb neve: „Trail Smoke Eaters”, a traili füstevők. — Miért kapták ezt a nevet? — tették fel a kérdést a kanadai csapat vezetőjének. — Trailában dolgozunk az olvasztóműveknél. Gyártelepeink kéményéből vastagon dől a fekete és sárgás füst. Nos, a környéken régen „füstevőknek” csúfolták a traili gyár alkalmazottait. Amikor megalakult a sportegyesületünk, felvettük ezt a nevet. A „füstevők” mezején rajta van „cimerük” is: két gyárkémény.

SPORT-FOTO-OPTEC
A legolcsóbb sportcikk és azok javítása
A. M. MÜLLEY-nél
Timisoara, I. Strada Soiderer 11.

LEONIDAS A BRAZIL KÖZÉPCSATÁR FILMEN. Most mutatták be Párisban a franciaországi futballvilágbojnoságról készült filmet. Jean Eskenazi francia újságíró közreműködésével állították össze — a francia lapok véleménye szerint — a kiváló filmet. Majdnem mind egyik mérkőzés szerepel a filmen. Leonidasról, a brazil középcsatárról nagyon sokat veittek fel, általában a brazil csapat kitűnő „színesekből” állt. A film a döntőmérkőzéssel fejeződik be. Az egyik francia lap ezzel kapcsolatban ezt írja: — Érdekes, hogy a csapatoknak a mérkőzésre való felvonulásából már következtethetünk az eredményre. A mérkőzés előtt az olaszok vidáman, nevetgélve készülnek, a magyarok pedig lehagoltan, szinte reménytelenül, lélek nélkül ballagnak a pályára...”

Sporthírek mindenfelől

Január 13-án kezdődnek a Közép-amerikai Kupa küzdelmek. A Közép-amerikai Kupa bizottságának bucarestii határozata értelmében a serlegért vívott mérkőzéseket még abban az esetben is megkezdik január 13-án, ha történetesen Olaszország helyzete nem tisztázódna. Ez a körülmény azt bizonyítja, hogy a Kupa továbbra is fennmarad, de egyelőre nem lehet tudni, hogy valóban csak nyolc csapat küzd-e érte.

Pénteken ütköznek meg Argentína és Brazília együtesei. A nagy érdeklődéssel várt brazil-argentin labdarugómérkőzést pénteken, január 13-án bonyolítják le. Ez a mérkőzés van hivatva arra, hogy Dél-Amerika labdarugó hegemoniáját eldöntse. A nagy mérkőzésre a jegyeket már hetekkel ezelőtt kezdték árusítani, úgy, hogy ma már csak nagyon kevés jegy áll a közönség rendelkezésére.

Románia nemzetközi mérkőzéseinek 1939. évi műsora. A szövetség már összeállította a válogatott csapat 1939. évi műsorát, amely szerint április 23-án kerül sor a román-magyar mérkőzés lebonyolítására Bucurestiben. További mérkőzések: Május 7: Románia-Jugoszlávia Bucurestiben. Május 24-én: Románia-Anglia Bucurestiben. Szeptember 18-án: Jugoszlávia-Románia Belgrádban. Október 8-án: Románia-Csehszlovákia Bucurestiben, végül október hónap valamelyik napján kerül sor Bucurestiben az olasz-román mérkőzés lejátszására.

Döntetlenül játszott a Telefon Club Hamburgban. A fővárosi Telefon Club jégkorong csapata legutóbb a Hamburger E. V. együttesével ütközött meg. A mérkőzést 4 ezer főnyi közönség jelenlétében bonyolították le és 1:1 arányban döntetlenül végződött.

Hogyan gazdálkodott Párisban a legnagyobb filmtröszt vezére?

A megkárosítottak ezrei a filmkirály ellen

Párisból jelentik: A Stavisky-ügy óta nem volt Franciaországnak olyan izgalmas színházművész, mint a Bernard Natan filmvezér ellen indított bünvádi eljárás. Mint már megírtuk, a vállalkozó, aki tíz esztendő alatt csodálatos karrierfutót be Párisban és megvásárolta a Pathé-filmgyárat,

Európa egyik legnagyobb filmvállalatát,

sok-sok millió frank elikkasztása miatt fogházba került. Szakértők szerint 600 millió frankra rug az az összeg, ami a filmes kezén elikkadt.

Natan Bernard ellenségei is elismerik, hogy ezt az összeget nem tulajdonította el, hanem elspekulálta. Fanatikusan hitt a francia film exportjában és a frank értékálló erejében. Nagyarányú tőzsdei spekulációkba bocsátkozott és ezek okozták a vesztét. Mint a legtöbb nagykaliberű színházművész, ő is azon a bizonyos narancshéjén csuszott el. Ha 250.000 frankot tudott volna előteremteni, akkor sikerült volna a botrányt és a letartóztatást elkerülni. Ez volt az az összeg, amelyet a kisorsvénnyeseknek egy csoportja követelt. Amikor megbízottjuk megjelent Bernard Natannal és követelték az aránylag szerény összeget, a filmcézár így felelt:

— Milliókat várok. Lehet, hogy néhány nap múlva már egymillió dollár felett rendelkezem. Kérem, adjanak nekem egyhet haladékat.

A részvényesek azonban — csupa kispolgár, akinek megtakarított pénze hevert Pathé-Natan részvényekben — nem akartak várni és megtették a bünvádi feljelentést.

SZERENCSES TŐZSDEI MANÓVER ÉS BUKÁS

Az első bünvádi feljelentés megindította a lavinát. Egymásután jelentkeztek a részvényesek, majd a hitelezők és a vizsgálat során derült ki, hogy Natan milyen bravuros pénzügyi manipulációkkal tudta fentartani az üzemet. Volt egy tőzsdei manóvere, amellyel azt érte el, hogy az ezer frank névértékű Pathé-részvény 16.000 frankra emelkedett. Az ő magántulajdonában ezer darab részvény volt ekkor, ami azt jelenti, hogy egyik napról a másikra 15 millió frankot keresett, mert nyomban piacra is dobta a részvényeit és abban az időben még olyan nagy kereslet mutatkozott, hogy a kínálat ellenére sem ment le az ára.

A tőzsde általános gyengülése idején kiderült, hogy mesterséges eszközökkel nem lehet tartani a részvények árnívóját. A tőzsdei „krach” elkerülhetetlen volt. A vizsgálat már az első napokban megállapította, hogy a vállalat mérlege nem reális. Igy 92 millió frankra becsülték a Natan tulajdonában lévő mozikat, holott azok valójában csak 15 millió frankot értek.

A kisorsvénnyesek jogi képviselője szerint a kispolgárság érdekeltsége jóval kevesebb, mint ahogy gondolják. Miután sokan kibocsátási áron vásárolták meg részvényeiket és valamennyien hozzájárulnak ahhoz, hogy megkapják a pénzüket felét, hat-hét millió frankkal el lehet intézni ezeket a követeléseket. A sokszázmillió vállalatot — mint most már kiderült, — meg lehetett volna menteni 5—6 millió frankkal, ami a Pathé-Natan mérlegében jelentéktelen összegnek számított. Az összeomlás tulajdonképpen az immobilitás okozta.

A SZEMBESÍTÉSEK EREDMÉNYTELENEK MARADTAK

Szembesítették a három fővádlottat, Bernard Natant, Jean Cerfet és Joannides görög mérnököt. Valamennyien ragaszkodtak egymással ellentétes vallomásokhoz. Joannides fentartja azt a vallomását, hogy az általa elikkasztott félmillió frankot görög nemzeti célokra adta, holott az athéni külügyminisztérium már táviratilag megcáfolta ezt a vallomást.

HARMINCHÁROM VÁLLALATOT ALAPÍTOTT NATAN

Bernard Natan nagyszabású üzleti tevékenységére jellemző, hogy a bíróság előtt 33 különböző vállalat összeomlása szerepel. A Pathé Natanon kívül még 32 kisebb-nagyobb különböző részvénytársaságot alapított a vállalkozó. Volt közte filmkölcsező, moziépítő, filmportál, ingatlanforgalmi, nyersanyaggyártó és rádióterjesztő vállalat is.

A pénzpozsekolás volt az egyik oka az összeomlásnak. Volt egy olyan film is, amelyre kezen hárommillió frankot fizettek rá, holott más vállalatok ennyi pénzből kitűnő filmet állítottak elő.

A három főbűnösön kívül még hatan felelnek a bíróság előtt, valamennyien Bernard Natan főmunkatársai és bizalmasai.

Január huszadika körül érkeznek meg az új betegpénztári bélyegek

A Kereskedők Egyesülete több fontos kérdés tisztázását sürgeti

A temesvári Kereskedők Egyesülete kérdést intézett a temesvári betegpénztári pénztárhoz, hogy miképpen történjék a betegpénztári könyveskék felülbélyegzése addig, amíg megérkeznek az új pénztári bélyegek. A betegpénztár részéről azt a választ nyerte, hogy

csak január hó huszadika körül érkeznek meg az új bélyegek és a cégek addig használják a régi bélyegeket.

Amennyiben pedig a bélyegek között differencia mutatkozik, úgy ez a különbséget az új bélyegek megérkezése után készpénzben lehet a betegpénztárnál befizetni.

Az új betegpénztári törvény úgy intézkedik, hogy a tulajdonos családtagjai szintén kötelesek a betegpénztár tagjai lenni, kivéve a főnök feleségét. Ha a törvény szövege nem is mondja, mégis természetesen volna, hogy abban az esetben, ha egy nő az üzletnek a tulajdonosa és a férj segítkezik az üzletben az asszonynak, úgy ez a mentesség a férjre is fennállana. A helybeli betegpénztári pénztár még nem foglalt el végleges álláspontot arra vonatkozólag, hogy mi értendő a törvényben a munkaadó „patron”, név alatt. Az előző betegpénztári törvényben ugyanis csak a biztosított munkaadó, tehát a kispáros feleségénél ismerték el a mentességet,

a nem biztosított kereskedő feleségének mentességét nem ismerték el, ha az üzletben dolgozott.

Ezeknek a kérdéseknek a tisztázását sürögösen kérte a Kereskedők Egyesülete és ebben az irányban a

kereskedelmi és iparkamarához fordult, hogy kérelmét továbbítsa.

Az új törvény intézkedései világosan előírják, hogy a nyolcezer lei fizetésen felüli munkások csak abban az esetben kötelesek a betegpénztárnak tagjai lenni, ha a munkabíráskodásról szóló törvény meghatározása szerinti kézműves munkások és az előző törvény alapján már egy évig a betegpénztárnak tagjai voltak. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy megszűnik a nagyobb fizetésű hivatalnokok, tisztviselők és igazgatók perlekedése a pénztárral, akik szintén fizető tagjai voltak a pénztárnak. A magasabb fizetésű tisztviselők és igazgatók egész sora ily módon tagja lett a pénztárnak,

amely tagság most az új törvény világos rendelkezései folytán megszüntethető.

Az új betegpénztári törvénynek jelentős rendelkezése az, hogy azok a cégek is fizetési lajstrom alapján, tehát nem könyveskékben való lerovás útján kötelesek a pénztári járulékokat befizetni, amelyeknek

öt alkalmazottjuk van.

Ezen fizetési lajstromok alapján készpénzben történik a járulékok befizetése és ezek a cégek is kötelesek az összes tisztviselő, tehát ezen esetben a nyolcezer leinél magasabb fizetésű tisztviselők járandósága után is befizetni az 1.2 százalékos balesetbiztosítási és az 1 százalékos munkaalap díjat. Ezt a két utóbbi illetéket a munkaadó egyedül köteles viselni és nem háríthatja az alkalmazottra

KÖZGAZDASÁG

Árfolyamok, gabonaárak

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 12.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befoglatatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.60—27, néme; márká 38—39, felár nélkül.

A bányási gabonapiacra a buza és tengeri irányzata csendesebb. Kereslet csupán az olajmagvak iránt mutatkozik, amelyeknek ára emelkedett. A többi gabonamű iránt kereslet nincs és a piac üzletlen. A piaci árak a következők: temesi buza 380, torontáli buza 390, örléképes tengeri 335, korpa 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 330, muharmag 310, napraforgómag 390, tökmag 670, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkilónként.

MÓDOSITJAK A ROMÁN-TÖRÖK KÜLKERESKEDELMI EGYZEMÉNYT. A román-török külkereskedelmi és fizetési egyezmény megújítására vonatkozó tárgyalások e hó végén kezdődnek meg. Ezzel kapcsolatban hétfőn értekezlet volt a nemzetgazdasági minisztériumban, ahol az érdekeltek ama kívánásaitak terjesztették elő, amelyeket az új egyezményben érvényesíteni akarnak. Értesülésünk szerint a kormány fokozni kívánja a gyapotbehozatalát Törökországból.

ROMANIA KÉPVISELETE A LONDONI BUZAKONFERENCIÁN. A londoni nemzetközi buzakonferencián a román delegációt Iordan államtitkár képviseli, aki tegnapelőtt már el is utazott Londonba. Rajta kívül részt vesz a román bizottságban Bianu, Andronescu és a gabonakereskedők részéről Danielopol. A konferencia elnöke Day Alherton, az Egyesült Államok szófiai követe, aki ismert agrárszakértő.

MEGKEZDTEK A NAGYVÁLLALATOK PÉNZÜGYI ELLENŐRZÉSÉT. A pénzügyi hatóságok megkezdik az összes részvénytársaságok és nagyüzemek tőkeamatadók és fizetési adójának felülvizsgálását. Az ellenőrök a tőkeamatadók kivül az osztalékadó, a tanfíemek után járó adók befizetését vizsgálják felül.

A CÉGTÖRVÉNY SZABÁLYRENDELETE. Néhány napon belül megjelenik a cégtörvény szabályrendelete, amely részletesen fogja szabályozni a cégbejegyzés módját. Az egyes kereskedelmi és iparkamarák várakozás álláspontjára helyezkedtek és a szabályrendelet megjelenéséig nem fogadnak el kérvényeket.

A LETÉPÉNTÁR UTASÍTÁSA A LETÉTI ÖSSZEGET FIZETÉSÉRE. A letétpénztár vezérigazgatósága közzétette a pénzügyigazgatóságok mellett működő pénztáraknak, amely szerint azok tartoznak gondoskodni arról, hogy a kifizetési meghagyásokról a felek értesíthessenek azzal, hogy a pénz felvehető. Olyan esetben, ahol a magánosnak jogai a letétpénztárral szemben elévülnek, úgy a pénzügyigazgatóság felelős, ha a felet nem értesítette.

Az egyes ipari céhek megalakítása hosszabb időt vesz igénybe

A munkaadók ipari szindikátusa működésének meghosszabbítását kérte

A temesvári munkaadók ipari szindikátusa a céhekről szóló törvény 51. szakasza alapján kérte a munkaügyi minisztériumot működésének további három-négy hónappal való meghosszabbítását, mert az egyes ipari céhek megalakulása hosszabb időt vesz igénybe.

Eddig mindössze két céh alakult meg végleg és pedig a borbélyok és fodrászok, valamint az élelmiszer-iparosok céhe és még nyolc céh megalakulása van hátra.

Az egyes gyűlések összehívása, a hivatalos igazolványok beszerzése és az érdekeltektől iparosok értesítése is időt vesz igénybe, különösen a vidéki tagok megszervezése nem megy a leggyorsabban.

A borbélyok és fodrászok szindikátusi szakosportja, illetve céhe e hó 19-én, csütörtökön este félkilenc órakor az ipari szindikátus helyiségében vezetőségi ülést tart, amelyen a szakmát érdeklő kérések kerülnek megbeszélésre. E hó huszadikán délután hat órakor az autótaxisok tartanak közgyűlést, este kilenc órakor pedig az órák, ékszerészek és aranyműveseknek lesz vezetőségi ülésük.

Január huszonegyedikén délelőtt tíz órakor a munkakamara helyiségében a bór és lábbeli készítőik tartanak összehívulási közgyűlést,

amelyet Julican Romulus elnök, cipészmeister hívott egybe.

A pékiparosok egyesületének titkársága felhívja tagjait, hogy naponta délelőtt 8—12 óra között készséggel rendelkezésre áll tagjainak a január hónapban benyújtandó különböző kimutatók, adóvalomások, stb. utbaigazítása tárgyában. A pékipari munkaadók egyébként nemes gesztust tanúsítottak, amikor a szakmában levő tizenkét legszegényebb, családos, munkanélküli péksegédnek 3300 lei téli segílyt osztottak ki.

Felülvizsgálatra kerülnek a kereskedelmi és ipari testületek

Megjelent az érdekképviseleti egyesületek ellenőrzéséről szóló rendelet törvény

A kereskedelmi egyesületek feloszlását tartalmazó törvény a hivatalos lap csütörtöki számában jelent meg. A hat szakaszból álló törvény első sorban is az 1924. február 6-iki személyiségi törvényt oly értelemben módosítja, hogy a szakmai, ipari és kereskedelmi egyesületek a jogi személyiségek legfelsőbb bizottságának megkérdésezése nélkül feloszlatók a következő esetekben:

a.) ha szabálytalanul működnek azáltal, hogy nem tartottak minden évben közgyűlést, nem tartották be a törvényt, vagy az alapszabályok szerinti alakzeresületeket vagy egyébként megsértették az életbenlevő törvények és az alapszabályok rendelkezéseit,

b.) a vezetésben lealacsonyító bűncselekmény miatt elítéltek vettek részt,

c.) titkon működnek, anélkül, hogy a jogi személyekről szóló törvény, a megalakulásnál figyelembe vették volna

d.) a hatóságok által ismert székhelyük nincsen.

Az ilyen egyesületek végleges és végrehajtó minisztertanácsi naplóval oszlatnak fel, mely a nemzetgazdasági miniszter jelentése alapján készül. A feloszlott egyesület vagyona a megfelelő körzetben levő Kereskedelmi és Iparkamarára száll át a kereskedők és iparosok segélyalapjára.

A jövőben kereskedelmi és ipari egyesület a nemzetgazdasági miniszter előzetes jóváhagyása nélkül a jogi személyiségek jegyzékébe nem vehető fel. Minden létező egyesület tartozik a nemzetgazdasági minisztérium rendelkezésére bocsátani: a.) minden gazdasági működésére vonatkozó adatot és okmányt b.) ugyanígy az ügyviteli és pénkezelési eljárásra vonatkozó adatokat és okiratokat.

Két és félmillió ember viseli az USA egész adóterhét

Négyezermilliárd leinek megfelelő jövedelmet vallanak be az amerikaiak Kétezer dollár jövedelmet nem érdemes megadóztatni

Az a mondás, hogy gazdag országban, gazdag emberek élnek, igazolást nyer abban az összeállításban, amelyet a New York Times, az amerikai adófizetők közül 1938-ban az Egyesült Államok lakossága 19.240 millió dollár jövedelmet vallott be, tehát szerényen számítva olyan összeget, amely 4000 milliárd leinek felel meg. E jövedelmet 5.413.000 lakos vallotta be. Ténylegesen megadóztatás tárgyát csak 14.218 millió dollár képezte, mivel az 5 milliárdos különbözet olyanok jövedelme, akik a létminimum folytán nem adókötelesek. Az adóbejelentők fele ebbe a kategóriába esik, ami azt jelenti, hogy a 14 milliárd dollárt meghaladó adót 2 és fél millió egyén fizeti.

1938-ban 61 olyan adófizető volt, akik egy millió dollárnál nagyobb évi jövedelmet vallottak be. A világhátról, 1929-ben még 513 egy millió dollárnál nagyobb jövedelmű polgár volt az USA-nak. Ma is azonban az adóbevétel 71.66 százalékát az a 61 fizeti, amelynek bevallott évi jövedelme több, mint egy millió dollár. Hogy kik ezek? Nem lehet megtudni, mert az amerikai adótörvények szigorúan tiltják a személyek jövedelmének nyilvánosságra hozását. A leggazdagabb emberek New York államban élnek, ahol 25 multimilliomos fizet adót, ezek közül csak egy olyan van, akinek bevallott évi jövedelme 5 millió dollár, nyolcan vannak olyanok, akik három millió dollárt vallottak be és négyen két millió dollárt. Az adóstatistikából tűnik ki az is, hogy hány milliárdosa van Amerikának. A bevallott jövedelemből ugyanis a rentabilitási kulcs segítségével, az adóhatóságok a vagyonra következtetnek és összesen 8 amerikai egyénről, illetve cégről állapítják meg, hogy vagyona az 1 milliárd dollárt meghaladja.

Az amerikai adórendszer a gazdag emberekre van alapítva és a 2 ezer dolláros évi jövedelmű egyén

még mentes az adózás alól. Az elgondolás az, hogy az ilyen „kisjövedelmű” emberből az adót behajtani, sokkal nagyobb adminisztrációt igényel, mint amennyit az megérdemel. Ennél fogva az adóbehajtás kényszerre az USA-ban csaknem ismeretlen, az esedékes adók gépiesen folynak be és a pénzügyi államtitkárnak kevés gondja van azzal, hogy elérhető-e az egyes hónapokra előirányzott bevétel.

A szabadforgalmu árfolyamok megdrágítják az értékvámost

A nagy kereslet folytán felhajtott árfolyamon számolnak el a vámhivatalok Értekezlet a vámvezérigazgatóságon

A különböző államokkal kötött fizetési egyezmények folytán különböző devizaárfolyamok léteznek. Az importőrök panasza szerint az értékkilletéket a vámhivatalok sok esetben hátrányosan számítják ki és ennél fogva voltaképpen magasabb értékvámost fizetnek, amint azt eredetileg számításba vettek. Eredetileg ezt az illetéket azon az alapon állapították meg a vámhivatalok, hogy milyen árfolyam szerepelt a kiviteli engedélyben. Azáltal, hogy a rendelkezésre álló devizamennyiség csökkent és a behozatali kvóta nem elegendő, az iparvállalatok is kénytelenek a B. listán szereplő nyersanyagokat a kompenzáció felhasználásával behozni, aminek folytán a magasabb szabadforgalmi árfolyamot fizetik meg. Amikor, tehát egyszerűen már áldozatot hoztak, másrésztől kénytelenek viselni, hogy a vámhivatalok is ezen magasabb árfolyamon számítják ki az

értékilletéket. Sokszor ez az eddigi kétszeresét teszi ki. Amíg a múltban 675 font árfolyamon — prémium mentesen — számolták el az értékkilletéket, most a 30 százalékos kvóta terhére 1550 leit számolnak el egy fontterheléért, tehát 125 százalékkal emelkedett reá nézve az értékkilleték.

A napokban összeül a vámvezérigazgatóságon egy bizottság, amely a jövőre nézve megállapítja a számítás módját. Az ipari importőrök álláspontja az, hogy az értékkilletéket általában a 38 százalékos prémiummal növelt hivatalos árfolyamon számolják el, mert a clearing és a szabadforgalmi árfolyamok olyan magasak, hogy az ilyen alapon álló kiszámítást az ipar nem bírja el. Hogy mennyire különbözök az árfolyamok jellemző, hogy az angol fontnak hátréle árfolyama kerül jegyzésre.

Beszüntették az összes Boyvállalatok működését

Ötven család lett kenyértelemné télviz idején

A Boyvállalatokat tegnap kellemetlen meglepetés érte. A kerületi póstaigazgatóság leiratot intézett minden egyes temesvári boyvállalathoz 285/1939 szám alatt, amelyben a postai szabályzatra való hivatkozással közli velük, hogy

szigorúan tilos levelek és csomagok átvétele, továbbítása és kézbesítése.

Kívétel egyedül a tíz kilónál nehezebb csomagok képeznek. A levelek továbbítása még akkor is tilos, ha azokat az előírt póstabélyeggel látják el.

A rendelet ellen vétőket titkos postai szolgálat megszervezése címén vonják felelősségre. A büntetés tizezer leitől harminc ezer leijig terjed, visszaesés esetében pedig egy havi fogház-büntetést és hatvanezer leijig terjedő pénzbüntetést lehet kiróni, azonkívül a küldöncöket kétezer leitől hatezer leijig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

A küldöncöknél talált leveleket, csomagokat és értékeket elkobozzák.

A rendelet következményeként tegnap reggel a boyvállalatok beszüntették működésüket. A boyvállalatok tulajdonosai elhatározták, hogy a kerületi póstaigazgatóságnál igyekeznek a rendelet visszavonását elérni, annál is inkább, mert

a rendelet folytán ötven család válik kereséktelelné télviz idején.

A kedvező elintézés a nagyközönség érdekét is szolgálja, mert a küldöncszolgálat révén izeneteiket és csomagokat percenként belül lehet kézbesíteni, míg a posta útján történő továbbítás legalább is egy napig tart.

A boyvállalatok ügyével kapcsolatosan a főpostán kijelentették, hogy az intézkedés elsősorban a posta érdekeinek megvédését célozza. Nincsen szó a boyvállalatok üzleteinek bezárásáról, mert azok alkalmazottaival

továbbra is vállalhatják tíz kilón felüli csomagok, élelmiszerek, virágok és szóbeli üzeneteknek továbbítását.

Tíz kilón aluli csomagok és levelek szállítása a posta kizárólagos joga. Sürgős leveleknek kézbesítésére a posta külön szolgálatot rendezett be a főposta földszintjén, ahol erre a célra fiatal emberek állanak rendelkezésre. Egy levélnek

gyors kézbesítéséért a posta 25 leít számít és ezenkívül még külön kell a levélbélyeget is megfizetni, amelyet a levélre ragasztanak.

A postapalota földszintjén, ahol azelőtt a nyilvános telefon volt, tizenöt fiatalember van, akiket gyorsküldő szolgálatra hoztak az ökiráltságából. Eltekintve attól, hogy

egy levélnek a kézbesítése, amiért a boyvállalatok eddig tíz leít számítottak, a bélyeggel együtt 30 leibe kerül,

ezek a fiatalemberek nem ismerik a várost és járatlanok az itteni utcák labirintusában, aminek következménye az, hogy félnap is eltelhet, amíg a címzettet megtalálják, ha egyáltalában ráakadnak. Nehezíti ezeket a más módon jött fiúknak a szolgálatát az is, hogy nem bírják az itteni nyelveket.

Rádió

PÉNTEK, JANUÁR 13.

Bucuresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Katonazenekar. 19: Szociális krónika. 19.15: Szalonzene. 19.55: Prof. Nicolae Iorga előadása. 20.15: A hangverseny folytatása. 20.30: Operaközvetítés. 21.35: Hírek. 22.10: Sport. 23: Hírek. 23.40: Hírek külföldre francia és néme; nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek. Utána étvend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Pakots József elbeszéléseiből. 11.45: Mit nézzünk meg? 1.10: Laskó Emil énekegyüttese. 1.45: Hírek. 2: Hanglemek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Reményi Józsefné meséi. 5.45: Hírek. 6: Felvidéki Irodalmi Est. 7.20: Budai György cigányzenekara. 8: A magyar nyelv tisztaságáért. 8.05: Hírek. 8.50: Aquincum családja. Révay József dr. csevegése. 9.20: Budapesti Hangverseny Zenekar. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Tánccsoprt. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Szalonzene. 1.05: Hírek.

SZOMBAT, JANUÁR 14.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemek, háztartási tanácsok. 12: Hanglemek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 17: Országórora. 18.15: Munkásóra. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Em. Bucutá előadása. 19.55: Xenia Moscu zongorázik. 20.10: Gr. Tausan előadása. 20.25: Hanglemek. 21: Rádióposta. 21.15: Ghindă-jazzzenekar. 22: Hírek. 22.15: Tánccsoprt. 23: Hírek. 23.15: Dinu Serbanescu zenekara. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek. Utána étvend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Pakots József elbeszéléseiből. 11.45: Mit nézzünk meg? 1.10: Laskó Emil énekegyüttese. 1.45: Hírek. 2: Hanglemek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Reményi Józsefné meséi. 5.45: Hírek. 6: Felvidéki Irodalmi Est. 7.20: Budai György cigányzenekara. 8: A magyar nyelv tisztaságáért. 8.05: Hírek. 8.50: Aquincum családja. Révay József dr. csevegése. 9.20: Budapesti Hangverseny Zenekar. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Tánccsoprt. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Szalonzene. 1.05: Hírek.

Varsó. 20.15: Tarka-zene. 22: Tánccsoprt. 23.10: Tánccsoprt. 24.15: Lemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1933. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés em közölhető. Házasság szavankint öt leu. minden más rovatban szavankint kétfő leu. Legtöbb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett). Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari IV. kerület: March-traffic, Piata Kütt. — Nogrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Ga zóczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Telefon 5—13.

Alkalmazás

Ügyes szőlőművelés, családos, aki pincéhez is ért és 6 hold szőlő megmunkálására vállalkozik, azonnalra keresetlik. Ajánlatokat Alexandru Giurita notar comunai Bocsa-Română, județul Caras. 571

Állást keres

Mosást, vasalást, takarítást vállal szorgalmas fiatalasszony. Cím a kiadóban. 2848

Lakas

Bátorozott szoba folyóvízzel, fürdőszoba használatlaltal az erzsébetvárosi villanegyedben március 1-től kiadó. Cím a kiadóban. 581

Keresek elegánsan berendezett bútorozott szobát fürdőszobával, esetleg pansióval február 1-re házaspár részére. Címeket kérem a kiadóba leadni. 584

Új házban, szép szoba, konyhás lakás azonnalra is kiadó. Bővebbet III. Kazinczy ucca 10. I. 2. 340

Adás-vétel

Kétszemélyes ottomán jó állapotban lévő mezei keresték. Címeket kérem a kiadóba leadni. 4023

Darzi kölykök pár hetesek eladók II. Str. Petre Tegel 2. II. em. 339

Árveitési versenytárgyalás

Az urseni r.ek. templomnak vakolási munkája február 5-én délután 2 óra 30 perckor nyilvános versenytárgyaláson kiadatik. Jótállási garancia 5 százalék, egyéb feltételek naponta Kiss György róm. kat. egyház községi elnöknel valamint a költségvetés is ugvanott megtekinthető.

Urseni, 1939. január 12.

KISS GYÖRGY
egyházközségi elnök

Valódi perzsa-bunda, kombinált szoba. úri-, ebédlő, hálószoba, szalonnal teljes felszereléssel. Meissen, Schlagenwald porcellán és krisály készletek, 12 személyes, eladók. FISCHHOFF I., Duca ucca 6.

Külföldre

Kiadók gyárhelyiségek, nagy raktár helyiség, autógarázs, 3 szobás lakás, közel a józsefvárosi állomáshoz. Cím a kiadóban. 585

Idősebb úrnő vagyonnal, keres intelligens magányos nyugdíjast, házasság céljából. Éleleírast kérek. „Nyugodt otthon” jeligére a kiadóba. 583

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle lilium-tejkrémet, lilium-tejszappant és lilium-pudert, h á r o m színben. Kaparató kizárólag a

**Városi
gyógyszertárban**
a „Fekete Sashoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Özvegy Sággy Lászlóné, született Szokolczay Róza úgy a maga, mint gyermekei, unokái, valamint az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy a legjobb férj, édesapa, nagypapa, fiú és rokon,

SÁGHY LÁSZLÓ

asztalosmester

hetven éves korában, rövid szenvedés után, a hó 11-én elhunyt.

Drága halottunk hült tetemeit január hó 13-án, pénteken délután négy órakor, a gyárvárosi Balas-ucca 13. szám alatti gyászházból a római katolikus egyház szertartása szerint a gyárvárosi temetőben helyezük örök nyugalomra.

Temesvár, 1939. január 12.

LEGYEN NEKI KÖNNYŰ A FÖLD!